THEODOR STORM
MICUȚUL HÄWELMANN
EDITURA ION CREANGĂ

PRIMA MEA BIBLIOTECĂ

29

La mulți ani
Cornelius
Cihac

20 I 1973

Traducere din limba germană de
FRIDA PAPADACHE

Ilustrații și copertă:
MILDNER-MULLER RENATE

CASA LUI BULEMANN

Într-un oraș de la marginea mării, în nordul Germaniei, în așa-zisa Uliță Întunecată, se află o casă veche, dărăpănată. Adevărat că e îngustă, dar e înaltă de trei caturi. În mijlocul ei, de jos și pînă aproape de vîrful frontonului ascuțit, zidul casei iese în afară, alcătuind un fel de foișor, care la fiece cat e prevăzut în față și pe delături cu ferestre, astfel că în nopțile limpezi străbate prin ele raza lunii.

De cînd țin minte oamenii, n-a intrat nimeni în această casă și n-a ieșit nimeni din ea; bătătorul cel greu de alamă din fața ușii e aproape negru de cocleală; printre crăpăturile pietrii treptelor crește an de an iarba. Cînd întreabă vreun străin: „Ce fel de casă e asta?", i se răspunde negreșit: „E casa lui Bulemann" —

însă dacă întreabă mai departe: „Și cine stă în ea?“ i se răspunde la fel de sigur: „Nu stă sufletel de om în ea.“ Copiii, pe străzi, și dădacele, pe lîngă leagăne, cîntă:

În casa lui Bulemann
Doar chițcanii stau la geam,
Sus, la Bulemann în casă,
Joacă șoarecii pe masă.

Și adevărat că unii cheflii, întorcîndu-se de pe la zaiafeturi, cînd trec noaptea pe-acolo, zic că s-ar auzi dindărătul ferestrelor întunecate un chițăit ca al unei armate de șoareci. Unul căruia i se suise veselia la cap și se sumeți se din cale afară, de lovise cu bătătorul în ușă, ca să-i audă ecoul hăuind prin încăperile pustii — susține chiar că ar fi auzit deslușit de tot, dinăuntru de pe scări, săriturile unor jivine mari. „Mai că semăna zgomotul acela cu salturile fiarelor celor mari, de pradă, care se arată la baraca de menajerie din Piața Sfatului“ obișnuia el să adauge cînd povestea.

Casa de peste drum fiind cu un cat mai joasă, noaptea razele lunii bat nestingherite în ferestrele de sus ale casei celei vechi. Dintr-o

asemenea noapte are de povestit ceva și paznicul tîrgului, care însă cică ar fi văzut sus, îndărătul ochiurilor de geam ale foișorului, doar un chip mărunțel și bătrîn, de om, cu o scufie pestriță în cap. Vecinii însă își dau cu părerea că paznicul de noapte va fi fost odată mai mult nițeluș amețit de băutură; ei, unii, nicicînd n-au văzut la ferestrele de dincolo nimic care să fi adus cît de cît cu un chip omenesc.

O lămurire oarecum mai de crezare pare c-o poate da pînă la urmă tot un bătrîn, trăitor într-o parte îndepărtată a orașului, care cu ani în urmă a fost organist la biserica Sfintei Magdalena. Fiind cîndva întrebat, el spusese: „Eu, unul, îmi amintesc prea bine de omul cel uscățiv și deșirat, care în copilăria mea trăia în acea casă, doar în tovărășia unei babe. Cu taică-meu, care-a fost negustor de vechituri, acel bărbat a avut ani de-a rîndul legături de afaceri; și pe atunci eram trimis adesea la dînsul, să-i dau de știre cîte ceva. Mai țiu minte și-acu că nu-mi plăcea să fac acele drumuri și că adesea căutam să

scap de ele, în fel și chip; căci pînă și ziua-nămiaza mare, mi-era frică să urc treptele cele înguste și întunecoase către iatacul domnului Bulemann de la al treilea cat. Era poreclit printre oameni „Vînzătorul de Suflete" — și doar numele acesta și era de ajuns ca să stîrnească spaima — mai cu seamă că umblau tot felul de zvonuri neliniștitoare în privința sa.

Mai înainte ca, după moartea tatălui său, să se fi mutat în casa bătrînului, el navigase mulți ani ca supraveghetor al încărcăturilor de corăbii, prin Indiile de Vest. Acolo cică s-ar fi însurat cu o negresă; însă cînd se înapoiase, degeaba așteptase lumea ca într-o bună zi să sosească și acea femee, cu cîțiva copii oacheși pe lîngă dînsa. Și în curînd se povesti că în drumul de înapoiere, el ar fi întîlnit o corabie neguțătoare de sclavi și că i-ar fi vîndut căpitanului acelei corăbii pe cei din carnea și sîngele său, laolaltă cu maica lor, pentru niște păcătoși de bani. „Ce-o fi fost adevărat din vorbele acelea, n-aș putea spune" obișnuia să adauge moșneagul — că

nici pe un mort n-aș vroi să-l jignesc — dar atîta-i sigur c-a fost un avar și că-i ocolea pe semenii săi; și chiar și din căutătura ochilor lui parcă îți dădeai seama că priviseră la fapte rele. Nici un nefericit și nici un om umblînd după ajutor nu se cădea să-i calce pragul; și ori de cîte ori am fost pe-acolo, totdeauna era pus pe dinăuntru lanțul de fier la ușă. Cînd apoi trebuia să tot ciocănesc cu bătătorul cel greu, auzeam de pe treptele cele de sus glasul certăreț al stăpînului: „Frau Anken! Frau Anken! Ești surdă? N-auzi că bate la ușă?" Și de îndată se puteau auzi, din casa dindărăt, prin ganguri și prin coridoare, pașii tîrșiți ai bătrînii. Însă mai înainte de a deschide, ea întreba, tușind stins: „Da'cine-i acolo?" și numai după ce răspundeam: „Leberecht e!" țăcănea pe dinăuntru lanțul scos din cîrlig. Și cînd terminam apoi de suit în grabă cele șaptezeci și șapte de trepte (căci le-am numărat într-un rînd) domnul Bulemann obișnuia să stea pe coridorul cel mic, întunecos, din fața odăii sale, așteptîndu-mă, căci înăuntru nu m-a lăsat niciodată.

Îl mai văd și acum, cum sta dinainte-mi, în halatul lui galben, înflorat, cu scufia ascuțită pe cap, ținînd pe la spate, cu o mînă, clanța odăii sale. Iar cît îi spuneam ce-aveam de spus, dînsul mă privea nerăbdător, cu ochii lui sticloși și rotunzi, iar apoi mă expedia scurt și tăios.

Cel mai mult îmi stîrneau atenția, pe atunci, o pereche de pisici uriașe, una galbenă și una neagră, care se înghesuiau să iasă din odaie în urmă-i și-și frecau capetele groase de genunchii lui.

Dară, după cîțiva ani, legătura cu taicămeu luă sfîrșit și eu nu m-am mai dus pe-acolo. Acu' au trecut mai bine de șaptezeci de ani de-atunci și domnul Bulemann de mult trebuie să fi fost dus într-acolo, de unde nimeni nu se mai întoarce...

Omul se înșela, vorbind astfel. Domnul Bulemann n-a fost dus din casa sa, mai trăiește în ea și-acuma.

Asta însă iată cum s-a petrecut.

Mai înaintea sa, — pe vremea cînd bărbații încă mai purtau coadă și perucă — locuia în

casa ceea un cămătar, un omuleț bătrîn și pipernicit. Întrucît, de peste cinci decenii, el își văzuse de treburile sale cu pricepere și chibzuință, și trăia cum nu se poate mai economicos, laolaltă cu o femeie care de la moartea nevesti-si îi ducea gospodăria, pînă la urmă devenise un om bogat. Bogăția sa, însă, era alcătuită în cea mai mare parte dintr-o mulțime nemaipomenită de scumpătăți, tacîmuri și mărunțișuri vechi, dintre cele mai ciudate, primite de el în decursul anilor drept zălog, de la oameni risipitori sau în nevoie, și care în urmă nu-și plătiseră împrumuturile — încît acele odoare rămăseseră în stăpînirea sa. Cum la vînzarea acelor zăloguri — care în chip legal trebuia să aibă loc prin tribunale — s-ar fi cuvenit ca el să dea proprietarilor prisosul rezultat din vînzare, dînsul prefera să le îngrămădească în dulapurile cele mari din lemn de nuc, cu care umpluse cu timpul, în acest scop, odăile de la catul întîi, și în cele din urmă și pe cele de la catul al doilea. Dar noaptea, cînd Frau Anken sforăia în iatacul ei singuratic din dosul casei, iar în

fața ușii era pus lanțul cel greu, el suia și cobora adesea, cu pas ușor, scările. Încheiat la toți nasturii redingotei sale de culoarea sură a știucii, ținînd într-o mînă lampa și în cealaltă legătura cu chei, el deschidea cînd la catul întîi, cînd la al doilea, ușile odăilor și ale dulapurilor, scotea din ascunzișurile lor, ici un ceasornic vechi de aur, cu repetiție, colo o tabacheră smălțuită, de tras pe nas tutun, și socotea în sinea lui anii de cînd le stăpînea, chibzuind dacă proprietarii lor dintîi se vor fi dus oare de rîpă și li s-o fi pierdut urma, ori de era cu putință cumva ca să mai vină la dînsul, cu banii în mînă, și să-i ceară înapoi lucrurile amanetate.

Pe cămătar îl luase în cele din urmă moartea de lîngă comorile lui, pe cînd se afla în anii cei mai înaintați ai bătrîneții; iar casa, dimpreună cu dulapurile ei, fusese nevoit s-o lase moștenire singurului său fiu, pe care cît trăise, știuse în fel și chip să-l țină cu tot dinadinsul departe.

Fiul acesta era supraveghetorul încărcăturilor de corăbii atît de temut de micuțul Lebe-

recht ; și tocmai se înapoiase în orașul părintesc dintr-o călătorie peste mări. După înmormîntarea lui taică-său, el renunțase la vechile-i îndeletniciri și se mutase în odaia aceluia, de la al treilea cat al bătrînei case cu fronton ascuțit, unde acuma, în locul omulețului pipernicit, în redingotă de culoarea sură a știucii, se plimba de colo pînă colo, ori ședea socotind, înaintea micului pupitru al răposatului, o făptură lungă și deșirată, îmbrăcată într-un halat înflorat, galben, și cu o scufie pestriță în cap.

Plăcerea bătrînului cămătar de scumpătățile îngrămădite în casă n-o moștenise însă domnul Bulemann. După ce, cu ușile zăvorîte, cercetase cuprinsul dulapurilor celor mari de nuc, stătu la sfat cu sine dacă să cuteze vînzarea în taină a lucrurilor — care continuau să fie proprietatea altora și asupra valorii cărora el n-avea un drept moștenit, decît în măsura în care și-ar fi cerut înapoi împrumutul, (care, după registre, era de cele mai multe ori foarte modest). Domnul Bulemann, însă, nu era dintre cei nehotărîți. În numai cîteva zile,

el și luase legătură cu un negustor de lucruri vechi, care locuia în cea mai îndepărtată mahala a orașului; și, după ce se dăduseră înapoi cîteva zăloguri din ultimii ani, pestrițul cuprins al dulapurilor celor mari de nuc fu preschimbat, în taină și cu prudență, în arginți curați. Aceasta fusese vremea cînd băiatul Leberecht venea în acea casă. Banii dobîndiți, domnul Bulemann îi păstra în sipete mari, ferecate, ce pusese să fie așezate în iatacul său de dormit; căci față de lipsa de temei a dreptului său de proprietate, nu îndrăznea să-i dea cu împrumut pe garanții ipotecare, sau să-i bage fățiș în alte afaceri.

Cînd totul fu vîndut, el se apucă să calculeze toate cheltuielile ce-și putea închipui că aveau să fie de făcut în timpul vieții sale. În această socoteală, presupuse din capul locului o vîrstă de nouăzeci de ani — iar apoi împărți banii în pachețele — cîte un pachețel pe săptămînă — mai adăugînd și cîte un fișic mărunțel pe fiece trimestru, pentru cheltuieli neprevăzute. Acești bani fură puși de-o parte într un sipet anume, ce sta în odaia de locuit de-ală-

turi; şi în fiece sîmbătă dimineaţă se ivea Frau Anken, bătrîna ce-i ţinea gospodăria — preluată şi dînsa o dată cu moştenirea lui taică-său — pentru a lua în primire cîte un nou pachetel şi a da socoteală de cheltuiala celui primit mai înainte.

După cum am mai povestit, domnul Bulemann nu adusese cu sine soţie şi copii; în schimb, a doua zi după înmormîntarea bătrînului cămătar, un matelot adusese în casă, de pe puntea vasului, într-un sac strîns legat la gură, două pisici de-o mărime deosebită, una galbenă şi una neagră. Aceste jivine fură curînd singura tovărăşie a stăpînului lor. La prînz ele îşi primeau blidul lor anume, pe care Frau Anken, zi de zi, avea îndatorirea a li-l pregăti, împlinită de dînsa cu mînioasă îndîrjire. După ce mîncaseră şi în timp ce domnul Bulemann îşi termina scurtul somn de după-masă, pisicile şedeau sătule lîngă dînsul pe canapea, lăsînd să le spînzure cîte un căpetel de limbă şi clipind somnoroase către dînsul din ochii lor verzi. Dacă fuseseră la vînătoare de şoareci prin încăperile de jos ale

casei — cu care prilej e drept că se alegeau totdeauna cu cîte un picior în coaste, dat pe furiș de babă — apoi șoarecii prinși îi aduceau neapărat mai întîi, tîrîș, în bot, stăpînului lor, înfățișîndu-i-i, mai înainte de a se vîrî cu ei sub canapea și a-i ronțăi pe îndelete.

Cînd venea apoi noaptea și domnul Bulemann își schimbase scufia pestriță cu una albă, dînsul se îndrepta dimpreună cu cele două pisici ale sale, spre patul cel mare, perdeluit, din cămăruța de alături, unde torsul monoton al dobitoacelor, încovrigate în așternutul moale, la picioarele lui, îl ajuta să se cufunde în apele somnului.

Această viață pașnică nu rămăsese totuși cruțată de tulburare. În decursul primilor ani, veniseră totuși unii dintre stăpînii zălogurilor vîndute și ceruseră — în schimbul plății micilor sume de bani primite odinioară drept împrumut — să li se înapoieze lucrurile de preț amanetate. Iar domnul Bulemann, de teama unor procese, de pe urma cărora ar fi ieșit la iveală faptele sale, băgase mîna în

sipetele lui și cu prețul unor despăgubiri mai mărunte ori mai mari, își cumpărase tăcerea celor în cauză. Asta îl făcuse și mai dușmănos față de oameni, și-i sporise îndîrjirea. Legăturile cu bătrînul negustor de vechituri încetaseră de mult. Ședea singur în iatacul său din vîrful casei, bătîndu-și capul cu deslegarea unei probleme ce-l muncea, chibzuind anume cum ar putea dobîndi un cîștig sigur, la vreo loterie, mulțumită căruia să-și sporească odată și odată la nesfîrșit comorile sale. Iar Graps și Schnores, cei doi cotoi mari, sufereau și ei acuma din pricina dispoziției ursuze a stăpînului lor. Chiar dacă, o clipă mai înainte, îi mîngîiase pe cap cu degetele sale lungi, în clipa următoare, dacă nu-i ieșeau, cumva, după dorință socotelile pe tabelele de numărat, se puteau aștepta să zvîrle în ei cu nisipernița[1] ori cu foarfecele de tăiat hîrtii, de trebuiau să se tîrască schelălăind, șchiopiș, într-un ungher.

[1] Nisipernță — recipient în care se ținea pe masa de scris nisip, pentru a usca cerneala.

Domnul Bulemann avea o rudă, o fiică a maică-si din prima-i căsnicie; de drepturile ei la moștenire se descotorosise încă de la moartea maicii lor, încît dînsa nu putea avea nici o pretenție la odoarele moștenite de el. Puțin îi păsa lui de această soră vitregă, cu toate că dînsa trăia, în starea cea mai nevoiașă, într-un cartier de la marginea orașului. Numai o dată venise la el după ajutor, atunci cînd, nemaifiind de loc tînără și scurt timp după moartea bărbatului ei, născuse un copil bolnăvicios. Frau Anken, care îi deschisese, se așezase jos, pe o treaptă, ca să tragă cu urechea, și degrabă auzise de sus glasul tăios al stăpînului ei — iar în cele din urmă ușa fusese smulsă în lături și femeia coborîse scările plîngînd. Încă în aceeași seară Frau Anken primise poruncă aspră ca de aci încolo nu cumva să mai tragă de-o parte lanțul, de-avea să se mai înfățișeze vreodată această Cristină la ușa sa.

Bătrîna începu să se teamă tot mai mult de nasul coroiat și de ochii sticloși de cucuvaie ai stăpînului ei. Cînd îi striga numele

de sus din pălimarul scării, sau și cînd scotea doar cîte-un șuier ascuțit printre degete, după cum era deprins din îndeletnicirea-i de pe corabie, dînsa ieșea cît putea de repede, — tîrîndu-se din orice ungher în care s-ar fi aflat — și gemînd și bîiguind tot soiul de vorbe de ocară și de jelanie, suia scările înguste, spre dînsul.

Dar ca și domnul Bulemann la catul al treilea, și Frau Anken în odăile de jos, îngrămădise comori nu chiar pe drept dobîndite.

Încă din cei dintîi ani ai conviețuirii lor, o năpădise un fel de teamă copilăroasă cum că stăpînu-său ar putea odată și odată să dorească a prelua el-însuși cheltuiala banilor meniți gospodăriei și că, zgîrcit cum îl știa, avea s-o facă să pătimească de foame la bătrînețe. Spre a înlătura această primejdie, ea îl mințise cum că ar fi sporit prețul grîului — și-i ceruse așadar o sumă corespunzătoare în plus pentru pîinea ce se cumpăra zilnic. Fostul supraveghetor de cargo-uri[1], care tocmai

[1] Cargo-uri - mărfuri încărcate pe vase de navigație, în scopul transportului.

începuse socoteala cheltuielilor sale pe viață, își rupsese hîrtiile, ocărînd, și luase apoi de la cap socoteala, adăugînd rațiilor săptămînale suma cerută. Frau Anken, însă, după ce-și atinsese scopul, și gîndind, spre cruțarea conștiinței sale, că: „Ciupitul din Lăcomie nu va să zică Hoție", nu sustrăsese de aci înainte bănuții primiți în plus, ci, zi de zi, doar pîinișoarele din făină de grîu cumpărate din acei bani și pe care — cum domnul Bulemann nu călca niciînd în odăile de jos — ea le îngrămădea în dulapurile cele mari de nuc, ce se goliseră cu timpul de conținutul lor prețios.

Să fi trecut așa vreo zece ani. Domnul Bulemann devenea tot mai uscățiv și tot mai sur, halatul său galben, înflorat, tot mai jerpelit. Și între timp treceau zile întregi fără ca el să fi deschis gura pentru a vorbi, căci alte vietăți decît cele două pisici ale sale și bătrîna-i menajeră, pe jumătate căzută în copilărie, nu vedea. Doar cîteodată, cînd îi auzea pe copiii vecinilor călărind pe pietrele despărțitoare dintre curte și stradă, în fața casei

sale, scotea puțintel capul pe fereastră și cu vocea-i tăioasă arunca ocări în uliță. „Vînzătorul de suflete, Vînzătorul de suflete!“ strigau atunci copiii, dînd năvală să se împrăștie. Domnul Bulemann însă blestema și ocăra cu și mai mare îndîrjire, iar în cele din urmă închidea fereastra, trîntind-o de zăngăneau geamurile, și-și vărsa mînia, înăuntru, pe cei doi cotoi, Graps și Schnores.

Pentru înlăturarea oricăror legături cu vecinătatea, Frau Anken trebuia să-și facă tîrguielile de gospodărie în străzi îndepărtate. Nu-i era însă îngăduit să iasă din casă decît cînd se lăsa întunericul și atunci trebuia să încuie poarta îndărătul ei.

Cam cu vreo opt zile înainte de Crăciun, bătrîna plecase iar de acasă, după tîrguieli. Cu toate că de obicei era grijulie, de data asta pasămite se făcuse vinovată de uitare. Căci tocmai cînd domnul Bulemann pusese mîna pe chibrit, să-și aprinză lumînarea de seu, auzi, spre marea-i uimire, troncănindu-se afară pe trepte; și cînd, cu lumînarea întinsă, păși afară în coridor, o văzu pe soră-sa vi-

tregă stînd în fața-i, cu un băiețel palid alături.

— Cum ai intrat în casă? se răsti, după ce o clipă se holbase la dînsa, uluit și mînios.

— Ușa era deschisă, jos — răspunse femeia, sfios.

El murmură printre dinți un blestem la adresa menajerei sale.

— Ce vrei? întrebă apoi.

— Nu fi atît de aspru, frate — se rugă femeia — altfel nu cutez să-ți vorbesc.

— Nu știu ce-ai putea să ai de vorbit cu mine — ți-ai primit partea, nu mai avem nimic unul cu altul.

Soră-sa sta mută în fața-i, căutînd în zadar vorba potrivită.

Dinăuntru se auziră, în cîteva rînduri, niște hîrșîieli pe lemnul ușii. Cînd domnul Bulemann se duse îndărăt și deschise ușa iatacului, cei doi cotoi mari se repeziră afară în coridor; torcînd, tot îi dădeau tîrcoale băiețelului celui palid, care de teama lor se trase la perete. Stăpînul lor o observa cu

nerăbdare pe femeia care tot mai stătea mută în față-i.

— Ei — mult o să mă mai ții așa? întrebă.

— Vroiam să te rog ceva, Daniel — prinse ea glas în sfîrșit. Cu cîțiva ani înainte de moartea sa, pe cînd mă aflam eu în cea mai cruntă nevoie, taică-tău a primit din parte-mi, drept zălog, un potir mic de argint.

— Taică-meu de la tine? se îndoi domnul Bulemann.

— Da, taică-tău, Daniel — bărbatul maicii noastre, a amîndurora. Iată și adeverința de amanetare — prea mult nu mi-a împrumutat pe-acel zălog.

— Mai departe! făcu domnul Bulemann, care dintr-o privire iute cercetase mîinile goale ale soră-si.

— Acu cîtăva vreme — continuă ea cu șovăială — am visat că umblam cu acest copil bolnav al meu prin cimitir. Cînd am ajuns la locul unde-i îngropată maica noastră, dînsa ședea pe lespedea mormîntului, subt un tufiș înfloritor, plin cu trandafiri albi. Ținea în mînă acel păhăruț ce-l primisem odinioară

în dar de la dînsa, pe cînd eram copilă. Dar cînd ne-am apropiat, l-a dus la buze și zîmbind și făcîndu-i semn din cap băiatului, a grăit deslușit, cu glasu-i blînd ce-l avea și-n viață. „În sănătatea ta!“ a zis. Și-acest vis l-am avut, aidoma, trei nopți la rînd.

— Ei și ce-i cu asta? întrebă domnul Bulemann.

— Dă-mi potirul înapoi, frate-meu! Sărbătoarea Crăciunului e aproape — pune-i-l copilașului bolnav pe talerul lui gol de daruri!

Bărbatul cel uscățiv, în halatul lui galben, înflorat, sta neclintit în fața ei și o măsura, cu ochii lui rotunzi și sticloși.

— Ai adus banii? întrebă. Cu visuri nu se scot înapoi amaneturile.

— O, Daniel! strigă dînsa. Crede-o pe maica noastră! Copilul se tămăduiește dacă va bea din păhărușul acela. Fii milostiv — e doar de-un sînge cu tine!

Ea întinsese brațele către dînsul, el însă se dădu cu un pas înapoi.

— Lasă-mă-n pace! spuse.

Apoi își strigă pisicile. „Graps, bestie bă-

trînă! Schnores, băieţaşule!" Şi cotoiul cel mare, galben, se avîntă dintr-o săritură pe braţul stăpînului său şi prinse a scormoni cu ghearele prin scufia-i pestriţă, pe cînd cotoiul cel negru se înălţa miorlăind către picioarele sale.

Băieţelul bolnav se furişase mai aproape.

— Mamă—întrebă el, trăgînd-o cu nelinişte de rochie — ăsta-i unchiul cel rău, care şi-a vîndut copiii cei negri?

Dar în aceeaşi clipită domnul Bulemann şi zvîrlise de pe braţ cotoiul şi înşfăcase braţul copilului, care scoase un ţipăt.

— Prăsilă afurisită de calic! strigă, şi tu şuieri cîntecul ăsta aiurit?

— Frate-meu! Frate-meu! se tînguia femeia.

Dar băiatul zăcea deja, scîncind, jos, în tinda scării. Maică-sa se avîntă după el şi-l luă cu blîndeţe în braţe; apoi, însă, se îndreptă înaltă şi, cu capul sîngerînd al copilului la piept, ridică pumnul spre fratele ei, care sta sus lîngă parmalîcul scării, între pisicile sale sfîrîinde.

— Nebunule și răule! strigă. Usucă-te aici, lîngă bestiile tale!

— Blestemă cît poftești! răspunse fratele — da' vezi de-o șterge cît mai repede din casa mea.

Apoi, în timp ce femeia cobora scările întunecoase, purtînd în brațe copilul care plîngea cu hohote, Bulemann își chemă pisicile și închise hotărît ușa odăii îndărătu-i.

Nu se gîndea că blestemele săracilor sînt primejdioase, cînd sînt stîrnite de neîndurarea bogaților.

Cîteva zile mai tîrziu, Frau Anken păși, ca de obicei, în odaia stăpînului ei, aducîndu-i prînzul. Dar astăzi își pungea buzele subțiri parcă mai tare ca de obicei, iar ochii ei mici și neputincioși sticleau de plăcere. Pentru că nu uitase vorbele aspre pe care trebuise să le înghită în acea seară, din pricina uitării de care se făcuse vinovată — și acum gîndea că i le va plăti lui stăpînc-su, cu vîrf și îndesat.

— Ați auzit bătînd clopotele la Sfînta Magdalena? întrebă.

— Nu -- răspunse scurt domnul Bulemann, care ședea aplecat deasupra tabelelor sale de socotit.

— Da' știți de ce bătură? întrebă mai departe bătrîna.

— Lasă flecăreala! Ce-mi pasă mie de bănănăitul lor?

— Păi doar fost-a pentru fecioru surorii dumitale!

Domnul Bulemann puse condeiul jos.

— Ce tot trăncănești, babo?

— Vă spusei — întîmpină dînsa — că-l îngroapără adineaurea pe micul Christof.

Domnul Bulemann își și reluase scrisul.

— Și de ce-mi spui mie asta? Ce-mi pasă mie de-acel băiat?

— Ei — ziceam și eu așa — că vorbește lumea ce se mai întîmplă prin tîrg.

Dar după ce plecase baba, domnul Bulemann tot pusese condeiul de-o parte, și se plimbă cu mîinile la spate, vreme îndelungată, în sus și-n jos prin odaie. De cum se isca vreun zgomot jos în stradă, pășea repede la fereastră, de parcă s-ar fi așteptat să-l și

vadă intrînd pe aprodul Primăriei, însărcinat să-l poftească înaintea Sfatului, pentru că-l maltratase pe băiat.

Graps cel tuciuriu, care-și cerea mieunînd porția din mîncarea adusă, se alese cu o lovitură de picior, de zbură într-un ungher, scheunînd. Dar, fie de foame, fie că făr' de veste se schimbase firea altminteri atît de supusă a cotoiului, el se întoarse către stăpînu-său și se repezi la el, scuipînd și pufăind. Domnul Bulemann îi mai dete un picior. „Na și îndopați-vă — zise apoi — nu mă mai așteptați pe mine".

Dintr-un salt, cele două pisici fură lîngă strachina plină ce le-o așezase pe podea. Dar după aceea se întîmplă ceva straniu.

Pe cînd Schnores, cotoiul cel galben, care-și terminase întîi ospățul, sta acum în mijlocul odăii, întinzîndu-se și arcuindu-și spinarea, domnul Bulemann se opri scurt în fața lui, apoi îi dădu ocol și-l privi cu luare-aminte din toate părțile. „Schnores, pușlama bătrînă, da' ce-i cu tine? zise, scărmănînd capul cotoiului. Te-ai apucat să mai crești,

acum, la bătrîneţe?“ În clipa aceea, se apropie dintr-un salt şi celălalt cotoi. Îşi zbîrli blana lucioasă şi apoi stătu locului, înalt, pe picioarele-i negre. Domnul Bulemann îşi împinse spre ceafă scufia-i pestriţă. „Şi ăsta! mormăi. Ciudat! ...pesemne c-aşa le-o fi soiul“.

Între timp se înserase însă, şi cum nu veni nimeni să-l tulbure, domnul Bulemann se aşeză în faţa blidurilor aşezate pe masă. În cele din urmă, prinse chiar a se uita cu oarecare mulţumire la cei doi cotoi mari ai săi, întinşi pe canapea, lîngă el.

„Ce mai pereche de voinici v-aţi făcut! zise, dînd din cap către dînşii. Acu' n-o s-o mai lăsăm pe baba de jos să otrăvească guzganii“.

Dar cînd se duse seara să se culce în iatacul său de-alături, nu-i mai lăsă, ca de obicei, să intre la dînsul; şi cînd îi auzi noaptea, aruncîndu-se cu labele în uşa iatacului şi lunecînd iar jos cu miorlăială, îşi trase plapuma peste urechi şi gîndi: „N-aveţi decît să miorlăiţi — v-am văzut eu ghearele!“

Veni şi ziua următoare şi la prînz se întîmplă acelaşi lucru ca şi în ajun. De la strachina

golită, cele două pisici se avîntară, cu un salt greoi, pînă în mijlocul odăii, se întinseră și se lungiră — și cînd domnul Bulemann, care se așezase iarăși lîngă tabelele sale de socotit, le aruncă o privire, își împinse îngrozit înapoi scaunul turnant și rămase încremenit, cu gîtul întins. Colo, scîncind ușor, de parcă ar fi fost pe cale să îndure ceva silnic, stăteau Graps și Schnores, tremurînd, cu cozile încîrligate, cu perii zbîrliți, și el vedea lămurit cum se întindeau, cum creșteau și creșteau. O clipă mai rămase așa, neclintit, ținîndu-se cu mîinile de masă, apoi, cu o hotărîre bruscă, țîșni pe lîngă animale și smulse înlături ușa. „Frau Anken, Frau Anken!" strigă — și cum dînsa nu păru să audă îndată, scoase un șuier printre degete — și curînd se și auziră pașii tîrșiți ai bătrînei apropiindu-se dinspre casa din dos — și ea urcă gîfîind treptele, una după alta.

— Ia uită-te la pisicile astea! strigă el, cînd intrase în iatac.

— Le-am prea văzut și pînă acuma, domnule Bulemann.

— Și nu vezi nimica la ele?

— Nu știu, zău, ce-aș putea vedea, domnule Bulemann, îl întîmpină ea, clipind din ochii-i miopi, împrejuru-i.

— Păi ce animale-s astea — pisici mai sînt astea?

El o înșfăcă pe bătrînă de brațe și o izbi de perete.

„Vrăjitoare cu ochi roșii! — strigă — mărturisește, ce le-ai băgat pisicilor mele în fiertură?"

Femeia își încleștă mîinile osoase și începu să înșire în neștire rugăciuni de neînțeles. Dar pisicile cele groaznice îi săriseră stăpînului lor pe umeri, de-a dreapta și de-a stînga, și îl lingeau pe obraz cu limbile lor ascuțite. Încît trebui să-i dea drumul bătrînei.

Tot trăncănind și tușind fără încetare, ea se strecură afară din odaie și se tîrî pe scări pînă jos. Era ca năucită de spaimă, nu știa nici ea de cine se temea mai cumplit, de stăpînu-său, ori de pisicile cele mari. Așa ajunse în cămara ei din dosul casei. Cu mîini tremurînde scoase din culcuș un ciorap de lînă umplut cu bani,

apoi cotrobăi într-o ladă, luă de-acolo o seamă de fuste vechi și de zdrențe, cu care-și înfășură comoara, pînă făcu o boccea mare. Pentru că voia să plece, să plece cu orice preț. Se gîndea la sărmana soră vitregă a stăpînului ei, care locuia la marginea orașului — aceea fusese totdeauna prietenoasă cu dînsa — la ea voia să se ducă. Adevărat că era drum lung pînă acolo, prin multe ulițe, peste multe podețe înguste și lungi, care treceau peste șanțuri și canale întunecate — și afară se și lăsase amurgul serii de iarnă. Dar tot o îmboldea inima să plece. Fără să se mai gîndească la miile de pîinișoare de grîu, pe care, în chibzuința-i copilărească, le îngrămădise în dulapurile cele mari de nuc, ieși din casă, cu boccaua cea grea în spinare. Încuie grijuliu poarta cea grea de stejar, cu cheia mare și întortocheată, o vîrî în geanta ei de piele și-apoi ieși gîfîind în orașul cufundat în întuneric.

Frau Anken nu s-a mai întors niciodată, și poarta casei lui Bulemann n-a mai fost niciodată descuiată.

Dar chiar în seara cînd plecase dînsa, un netrebnic de fecior care umbla prin case făcînd pe Moș Gerilă, a povestit rîzînd prietenilor lui că, trecînd el în cojocu-i lățos peste podul Crescentius, într-atîta o speriase pe-o babă, c-o făcuse să sară ca nebună în apa cea neagră, cu bocceaua ce-o purta cu tot. Iar în dimineața celei de-a doua zile, s-a pescuit de către paznici, pe la cea mai îndepărtată margine a orașului, cadavrul unei femei bătrîne, înțepenit de-o boccea mare, și curînd după aceea — cum n-o cunoștea nimeni — a fost îngropat, într-un coșciug plat, în partea săracilor din cimitirul de-acolo.

Această a doua dimineață era dimineața serii de Crăciun.

Domnul Bulemann avusese o noapte rea; cît zgîriaseră și se munciseră la ușă dobitoacele sale, n-avusese pic de liniște; abia către zori căzuse într-un somn lung și greu ca de plumb. Cînd în sfîrșit își băgă capul cu scufie în odaia de locuit, văzu pe cele două pisici tot umblînd, cu pași neliniștiți și dîndu-și roată

una alteia torcînd zgomotos. Trecuse de amiază — ceasul din perete arăta ora unu.

„Le-o fi foame, bestiilor", bombăni el. Apoi deschise ușa spre coridor și fluieră după babă. Dar pisicile folosiră prilejul ca să se înghesuie afară, luînd-o la fugă pe scări — și curînd auzi de jos, din bucătărie, salturi și zăngănit de bliduri. Pasămite săriseră pe dulapul unde Frau Anken obișnuia să păstreze mîncărurile pentru a doua zi.

Domnul Bulemann sta sus pe scări și ocărînd o striga cu glas tare pe babă, dar nu-i răspundea decît tăcerea, sau de jos, din ungherele bătrînei case, cîte-un ecou pierit. Își și petrecuse peste genunchi poalele halatului său înflorat, pentru a coborî singur jos, cînd auzi duduind pe trepte — și cele două pisici se întoarseră în fugă. Dar astea nu mai erau pisici — erau două înspăimîntătoare fiare sălbatice, fără de nume. Ele se puseră în față-i, scoțînd urlete răgușite și privindu-l cu ochi arzători. Voia să treacă pe lîngă ele — dar o lovitură de labă, care-i smulse un petec din halat, îl mînă înapoi. Alergă în odaie, vru să deschidă repede

o fereastră, ca să strige oamenii de pe uliță; dar dintr-un salt, pisicile i-o luară înainte. Mîrîind mînioase, cu cozile ridicate, umblau necontenit de colo pînă colo prin fața ferestrei. Domnul Bulemann fugi într-un suflet afară în coridor, trîntind ușa îndărătu-i, dar pisicile izbiră clanța cu laba și iată-le înaintea sa pe scări. Iarăși se refugie înapoi în odaie, și iar erau pisicile lîngă el.

Iată că și pierea ziua și întunericul se strecura în toate ungherele. De jos din adîncul uliței auzi cîntec; băieți și fete colindau din casă în casă cîntînd urări de Crăciun. Intrau pe la toate porțile — domnul Bulemann stătu și ciuli urechea. Oare la poarta lui nu venea nimeni? Dar știa bine; el-însuși îi alungase pe toți; nu bătea nimeni la ușa lui, nu smucea nimeni de clanța porții sale încuiate. Treceau mai departe — și încetul cu încetul se lăsă tăcerea în uliță — tăcere de mormînt. Și iar cătă să scape, vru să biruie jivinele cu forța și se alese cu obrazul și mîinile zgîriate pînă la sînge. Apoi recurse iarăși la vicleșug — le chemă cu vechile nume de alint, le scoase

scîntei din blană, mîngîindu-le, şi cuteză chiar a le scărmăna capetele turtite, cu colţii lor cei mari, albi. Ele se şi aşternură în faţa lui, tăvălindu-se şi torcînd la picioarele sale, dar cînd credea el că sosise clipa potrivită şi încerca să se strecoare pe uşă afară, ele săreau în sus — şi iată-le în faţă-i, scoţîndu-şi urletul răguşit. Aşa trecu noaptea, aşa sosi ziua — şi el tot mai alerga între scări şi ferestrele odăii sale, frîngîndu-şi mîinile, gîfîind şi cu părul sur răvăşit.

Şi încă de două ori se schimbă ziua cu noaptea, şi abia atunci, pe de-a-ntregul istovit, cu toate mădularele zvîcnindu-i, el se trînti pe canapea. Pisicile se aşezară în faţă-i şi-l priveau clipind somnoros din ochii pe jumătate închişi.

Treptat îi scăzu freamătul trupului şi în sfîrşit încetă de tot. O paloare cenuşie îi cuprinse obrajii, pe sub ţepii bărbii cărunte; mai oftînd o dată, întinse braţele şi-şi propti degetele lungi, răsfirate, peste genunchi; apoi nu se mai clinti.

Dar jos, în încăperile pustii, nu fusese liniște între timp. Afară, la ușa casei din dos, care duce în curtea îngustă, se rodea și se ronțăia de zor. În cele din urmă se făcuse peste prag o deschizătură, care creștea într-una. Un cap cenușiu de șoarece se căzni să se strecoare prin ea, apoi altul — și în curînd un cîrd întreg de șoareci se furișa prin coridor și pînă la catul întîi. Acolo începu iar truda la ușa odăii și cînd și aceea fu străpunsă cu dinții, veni rîndul dulapurilor celor mari, unde zăceau îngrămădite comorile lăsate în urmă-i de Frau Anken.

Ce mai trai pe șoareci — ca-n basme — cine căta să străbată, trebuia să străbată rozînd și înfulecînd. Și paraziții își umpleau burta, și cînd nu mai pridideau cu înfulecatul, își încîrligau codițele și trăgeau cîte un pui de somn în pîinișoarele de grîu pe care le scobiseră înfulecînd. Noaptea se strecurau din ascunzișuri, se furișau iute peste podele ori ședeau, lingîndu-și lăbuțele, în fața ferestrei și se uitau, pe lumină de lună, jos în uliță, cu ochișorii lor lucioși.

Dar acest trai tihnit avea să se termine curînd. Într-a treia noapte, îndată după ce, sus, domnul Bulemann închisese ochii, se auzi pocănind afară pe scări. Pisicile cele mari veneau coborînd treptele în salturi, deschiseră uşa camerei, dintr-o lovitură de labă, şi se puseră pe vînătoare. Şi aşa, s-a fost zis cu bucuria. Chiţăind şi ţiuind alergau de colo pînă colo şoarecii cei graşi şi,în neştire, năzuiau să se cătere pe pereţi. Zadarnic — unul după altul amuţiră printre dinţii zdrobitori ai celor două animale de pradă.

Apoi se făcu linişte, şi în curînd nu se mai auzea în toată casa nimic alt decît torsul domol al celor două namile de pisici, tolănite cu labele întinse, sus, în faţa odăii stăpînului lor şi lingîndu-şi sîngele din mustăţi.

Jos în poarta casei ruginea încuietoarea, bătătorul de alamă se învăluia de cocleală, şi printre pietrele treptelor prinse a creşte iarba.

Afară însă lumea îşi vedea netulburată de treburile ei. Cînd veni vara, în cimitirul bisericii Sfintei Magdalena, înflorea pe mormîntul micului Christof un tufiş de trandafiri albi,

şi curînd se găsi dedesubtu-i şi o mică piatră memorială. Tufişul de trandafiri i-l sădise maică-sa; de lespede firește că nu putuse face rost ea. Cristof avusese însă un prieten; era un tînăr muzicant, feciorul unui negustor de lucruri vechi, care locuia în casa de peste drum de dînşii.

La început, el se strecurase sub fereastră cînd muzicantul şedea înăuntru în fața pianului; mai tîrziu, acela îl luase uneori cu dînsul la biserica Sfintei Magdalena, unde obişnuia să studieze după amiaza cîntatul la orgă. Acolo băiețelul cel palid şedea pe un scăunel la picioarele tînărului muzicant şi, ascultînd, îşi sprijinea capul de banca orgii şi se uita cum sclipirile soarelui răzbăteau jucăuş prin ferestrele bisericii. Cînd apoi tînărul muzicant, transportat de prelucrarea temei sale, lăsa să tune din boltă în boltă registrele cele grave, puternice, sau cînd, la răstimpuri, trăgea tremulantul şi sunetele se revărsau în valuri, ca tremurînd în fața majestății divine. Se întîmpla ca băiețelul să izbucnească în plîns tăcut şi prietenul său să-l

poată cu greu potoli. Odată a şi rostit rugător: „Leberecht, nu cînta aşa tare — mă doare!"

Iar organistul de îndată împinse la loc registrele cele mari şi luase glasurile de flaute şi alte glasuri duioase — şi dulce şi tulburător se învolbura cel mai drag cînt al băiatului prin biserica liniştită: „Călăuzeşte-ne pe căile tale!" Încet, cu glasul lui bolnăvicios, prinsese şi el a însoţi cîntul. „Vreau şi eu să învăţ să cînt la orgă, spuse, cînd muzica încetă — vrei să mă înveţi, Leberecht?" Tînărul muzicant îşi lăsă mîna pe creştetul băiatului şi mîngîindu-i părul galben, răspunse: „Fă-te întîi sănătos şi zdravăn, Cristof, şi apoi te voi învăţa cu dragă inimă".

Dar Cristof nu se făcuse sănătos. După coşciugul lui mărunt merse pe lîngă maică-sa şi tînărul organist. Acolo au stat ei de vorbă pentru întîiaşi dată — şi mama i-a povestit visul de trei ori visat despre potirul cel mic de argint moştenit de la maica ei.

— Acel potir — zise Leberecht — eu vi l-aş fi putut da. Taică-meu, care cu ani în urmă îl cumpărase de la fratele dumneavoastră,

laolaltă c-o seamă de alte lucruri, mi-a dăruit cîndva, de Crăciun, acel lucrușor gingaș.

Femeia izbucni în cele mai amare vaiete. „Ah! striga iarăși și iarăși, cu siguranță că de i l-ați fi dat, s-ar fi făcut bine!"

Tînărul merse un timp tăcut alături de dînsa. „Acel potir, Cristof al nostru tot îl va avea", spuse în cele din urmă.

Și așa s-a întîmplat. Cîteva zile mai tîrziu, el vînduse potirul pe un preț bun unui colecționar de asemenea giuvaeruri; și din acei bani a poruncit lespedea pentru mormîntul micuțului Cristof. În ea a pus să se încrusteze o tăblie de marmură, pe care era dăltuită imaginea potirului. Dedesubt se aflau săpate cuvintele: „În sănătatea ta!"

De-a lungul multor ani, de aci înainte — fie că era așternută zăpadă pe mormînt, fie că în soarele de iunie tufișul de trandafiri sta doldora de flori — o femeie palidă venea adesea și cu evlavie și pe gînduri citea cuvintele săpate pe mormînt.

Apoi, într-o vară, n-a mai venit — dar lumea și-a văzut mai înainte de treabă, netulburată.

Doar odată, după ani mulți, a mai vizitat mormîntul un om foarte bătrîn; el a privit lespedea cea mică și a rupt un trandafir alb din bătrînul tufiș. Acela a fost organistul ieșit la pensie de la biserica Sfintei Magdalena.

Va să părăsim însă pașnicul mormînt al copilului și — dacă e să ajungem la capăt cu darea noastră de seamă — să mai aruncăm o privire colo în oraș, în bătrîna casă cu frontonul ascuțit, din Ulița Întunecată. Tot mai sta mută și închisă. Pe cînd afară viața necontenit curgea înainte pe lîngă dînsa, înăuntru se lățeau bureții prin crăpăturile dușumelelor, se desprindea ipsosul de pe tavane și prăvălindu-se trimitea în nopți singuratice ecouri sinistre prin coridoare și scări. Copiii care în acea seară de Crăciun cîntaseră în uliță, locuiau acum, ca oameni bătrîni, prin case, sau își încheiaseră viețile și erau morți. Oamenii care umblau acum pe uliță purtau altfel de veșminte, și afară în cimitirul din marginea orașului, stîlpul cel negru, purtător de număr, de pe groapa fără de nume a babei Anken putrezise de mult. Și pe atunci, într-o

noapte, ca în multe altele mai înainte, iar bătea luna plină, trecînd peste casa vecină, în fereastra din frontonul ascuțit de la catul al treilea, și zugrăvea cu lumina-i albăstruie ochiurile mici ale geamurilor pe dușumea. Odaia era pustie; doar pe canapea ședea ghemuită o făptură măruntă, cam de mărimea unui prunc de un an; fața însă îi era bătrînă și țepoasă, iar nasul uscătiv fără noimă de mare — și mai purta și o scufie ce-i cădea adînc peste urechi și un halat lung, după cîte se vedea, făcut pentru un bărbat în toată firea, și sub ale cărui poale își trăsese în sus picioarele.

Această făptură era domnul Bulemann. Foamea nu-l omorîse, dar din lipsa hranei, trupul i se uscase și se pipernicise — și astfel se făcuse în decursul anilor tot mai mic. Cînd și cînd, în nopți cu lună plină, ca aceasta, se trezise și încercase, deși cu tot mai slabe puteri, să fugă de paznicii săi. Cînd, istovit de zadarnicele-i sforțări, cădea iarăși pe canapea sau în cele din urmă se tîra iar pînă la ea și iar îl copleșea somnul de plumb, atunci

Graps și Schnores se tolăneau și dînșii iarăși afară în fața scării, biciuind cu coada podeaua și ciulind urechile, să audă dacă soseau prin casă noi alaiuri de șoareci călători, ademeniți de comorile adunate de Frau Anken.

Acum era altfel, pisicile nu se găseau nici în odaie, nici afară în coridor. Cînd lumina de lună bătînd prin fereastră și trecînd peste podea prinse încetul cu încetul să se înalțe spre făptura cea măruntă, aceasta începu a se clinti, ochii cei mari, rotunzi, se deschiseră — și domnul Bulemann își ațintì privirea în odaia pustie. După cîtva timp, se lăsă să lunece de pe canapea, dînd cu trudă înapoi mînecile cele lungi, și păși încet către ușă, măturînd podeaua cu coada cea lungă a halatului. În vîrful picioarelor, întinse mîna către clanță și izbuti să deschidă ușa odăii și odată afară, să înainteze pînă la parmalîcul scării.

Un răstimp stătu locului gîfîind, apoi întinse capul și se căzni să strige: „Frau Anken, Frau Anken!“ Dar glasu-i se auzea doar ca șoapta unui copil bolnav. „Frau Anken,

mi-i foame, nu m-auzi?!"

Nimic nu se urnea, doar șoarecii chițăiau acum aprig prin odăile de jos.

Atunci el se mînie: „Vrăjitoare blestemată, ce tot șuieri acolo?" Și un potop de ocări nedesluşit șoptite îi țîșni din gură, pîn' ce-l înecă tusea și-i amuți limba.

Afară, în poartă, cineva bătu cu ciocanul cel greu de alamă, de hăui ecoul pînă-n creștetul casei. Va fi fost acel plimbăreț de noapte de care s-a pomenit la începutul acestei povestiri.

Domnul Bulemann își venise iarăși în fire. „N-auzi, deschide odată!" șopti — e băiatul, e Cristof, vrea să-și ia potirul".

Deodată, printre țiuitul șoarecilor, se desluşiră de jos salturile și mîrîitul celor două namile de pisici. El păru a chibzui; pentru întîiaşi dată le găsea plecate la trezirea lui și lăsîndu-l să se miște în voie. În grabă, tîrînd după sine halatu-i lung, tropăi înapoi pînă în odaie.

De-afară, din adîncul uliței, se-auzeau chemările paznicului de noapte. „Un om, un

om! — mormăi el — ce lungă e noaptea, de cîte ori m-am trezit — și tot mai bate luna-n ferești!"

Se cățără în jilțul cu perne, care sta în nișa ferestrelor foișorului. Cu sîrg trudiră mîinile-i mici și uscate pe la mînerul ferestrei, căci îl văzuse jos, în ulița luminată de lună, pe paznic. Dar țițînile se înțepeniseră în rugină, degeaba se muncea să deschidă. Și-l văzu pe omul, care un timp se holbase în sus, către dînsul, pășind înapoi în umbra caselor.

Un țipăt pierit îi zvîcni din gură; tremurînd, cu pumnii strînși, izbi în sticla ferestrei, dar n-avea destulă putere ca s-o zdrobească. Acum prinse a lălăi alandala, în șoaptă, rugăminți și făgăduieli. Treptat, pe cînd silueta omului ce umbla pe uliță se învăluia în depărtare, susurul lui se preschimba în răgușite vaicre, stins cîrîite: Voia să-și împartă cu el comorile — doar să-l asculte, pe toate avea să i le dea — nimic n-avea să păstreze — nimica — doar potirul — acela-i aparținea micului Cristof.

Dar omul de pe stradă își vedea nepăsător de drum — și curînd pieri într-o uliță lăturalnică.

Din toate vorbele pe care le-a rostit domnul Bulemann în noaptea aceea, n-a fost nici una auzită de vreo ureche omenească.

În sfîrșit, după toată zădarnica-i strădanie, mica făptură se ghemui în pernele jilțului, își potrivi nițel pe cap scufia, și privi spre cerul gol al nopții, mormăind vorbe nedeslușite.

Așa mai șade și-acum și așteaptă îndurarea divină.

MICUȚUL HÄWELMANN

A fost odată un băiețel — și-l chema Häwelmann. Noaptea dormea într-un căruț cu rotițe — și după masă, cînd era obosit, tot așa. Dar cînd nu era obosit, maică-sa trebuia să-l plimbe cu căruțul prin odaie — și de aceasta nu se mai sătura, atîta-i plăcea. Și într-o noapte, micuțul Häwelmann sta culcat în căruțul lui cu rotițe și nu putea adormi; maică-sa, însă, dormea de mult lîngă el, în patul ei mare, cu polog. „Mamă — strigă micuțul Häwelmann — vreau să mă plimb cu căruțul!“ Și mama întinse brațul, în somn, și mișcă micul culcuș încoace și încolo — și cînd era pe cale să-i obosească brațul, micuțul Häwelmann striga: „Mai vreau, mai vreau!“ și atunci mama începea iar să miște căruțul.

În cele din urmă adormi însă de tot — și oricît striga Häwelmann, degeaba, ea nu-l mai auzea.

N-a mai trecut mult și-a privit pe fereastră luna — buna, bătrîna lună — și ce-a văzut acolo, într-atîta i s-a părut de năzdrăvan, că și-a trecut întîi mînica cojocului peste obraz, ca să se șteargă la ochi — fiindcă așa ceva nu mai văzuse bătrîna lună de cînd era ea. Sta acolo micuțul Häwelmann, culcat cu ochii deschiși, în căruciorul lui, și ținea un picioruș înălțat în sus ca un catarg. Își scosese de pe el cămășuța și-o agățase ca pe-o pînză de corabie de degețelul cel mic de la picioruș, apoi prinse cu fiece mînuță cîte-un căpețel de cămașă și începu a sufla din amîndoi obrajii. Și treptat, încet, încet, căruciorul se puse în mișcare, o porni pe dușumea, apoi se sui pe-un perete, apoi, dîndu-se peste cap, o luă de-a lungul tavanului — și-apoi iarăși în jos, pe celălalt perete. „Mai vreau, mai vreau!“ strigă Häwelmann, cînd fu iarăși pe podea — și-apoi își umflă iar obrajii și suflă — și iar o porni, cînd cu capul în sus, cînd cu capul

în jos. Mare noroc pe micuțul Häwelmann că era noapte și pămîntul tocmai sta de-a-ndaratelea, în cap, altfel prea lesne și-ar fi putut frînge gîtul.

După ce făcuse de trei ori călătoria, luna îl privi dintr-o dată drept în față. „Băiețaș — îi spuse — nu te-ai săturat?“ „Nu — strigă Häwelmann — mai vreau, mai vreau! Vreau să mă plimb cu căruțul prin oraș — și să mă vadă toți oamenii cum mă plimb eu cu căruțul“. „Asta n-o pot face“ îi răspunse luna — dar bună cum era, trimise o rază lungă prin gaura cheii — și pe ea micuțul Häwelmann ieși afară din casă.

Pe stradă era liniște mare și pustiu. Casele cele înalte stăteau în lumina limpede a lunii și-și căscau prosteşte ochii negri ai ferestrelor spre oraș, dar oamenii nu se vedeau nicăieri. Zornăia căruțul cu rotițe, de-o frumusețe, trecînd cu micuțul Häwelmann peste caldarîm — și buna lună mergea într-una pe-alături, strălucind. Așa s-au plimbat, din stradă în stradă, dar oamenii nu se vedeau nicăieri. Cînd au trecut pe lîngă biserică, deodată s-a

pornit să strige cucurigu cocoşul cel mare, auriu, din turla clopotniței. S-au oprit. „Ce faci tu acolo?“ a strigat de jos micuțul Häwelmann către cocoş.

„Strig cucurigu prima oară!“ îi răspunse de sus cocoşul auriu.

„Da'oamenii unde-s?“ strigă către el micuțul Häwelmann.

„Dorm — strigă de sus cocoşul auriu. Cînd cucurigesc eu a treia oară, atunci se trezeşte cel dintîi om“.

„Nu pot s-aştept atîta — făcu Häwelmann — o să mă duc cu căruțu-n pădure — şi-acolo o să mă vadă toate jivinele cum mă plimb eu“.

„Băieţaş — întrebă bătrîna lună cea bună — nu te-ai săturat?“

„Nu — strigă Häwelmann — mai vreau, mai vreau! Străluceşte, bătrînă lună, străluceşte!“ Şi totodată suflă din obraji, şi bătrîna lună cea bună străluci — şi aşa ieşiră pe poarta oraşului şi o luară peste cîmp şi intrară în pădurea cea neagră. Bătrîna lună cea bună se ostenea tare ca să poată străbate printre

atîția copaci și uneori rămînea hăt departe înapoi, dar pînă la urmă, de fiece dată îl ajungea iar pe micuțul Häwelmann.

În pădure era liniște și pustiu; jivinele nu se vedeau, nici cerbii, nici iepurii, și nici șoriceii cei mici. Și se plimbară așa înainte, prin păduri de brazi și de fagi, cînd pe dealuri, cînd prin văi. Buna lună mergea pe-alături și lumina prin toate tufișurile, dar animalele rămîneau nevăzute; doar o mîță mică ședea sus într-un stejar și-i sticleau ochii. Atunci s-au oprit. „Ăsta-i motănelul Hinze! — spuse Häwelmann — îl cunosc foarte bine; vrea să facă pe steaua". Și cînd plecară mai departe, motănelul se luă după ei, sărind din copac în copac. „Ce faci tu acolo?" a strigat micuțul Häwelmann, de jos, către motănel.

„Fac jocuri de artificii" îi răspunse de sus motănelul.

„Da' animalele celelalte unde sînt?" a strigat de jos către el micuțul Häwelmann.

„Dorm — i-a strigat de sus motănelul, făcînd un salt către următorul copac — nu-i auzi cum sforăie?"

„Băieţaş — spuse bătrîna lună cea bună — nu te-ai săturat?“

„Nu — strigă Häwelmann — mai vreau, mai vreau! Străluceşte, lună bătrînă, străluceşte!“ Şi-apoi îşi umflă obrajii — şi bătrîna lună cea bună străluci — şi aşa ieşiră din pădure şi o luară peste cîmpie, pînă la capătul pămîntului, şi apoi intrară de-a dreptul în cer.

Aici era vesel; toate stelele stau treze, ţineau ochii deschişi şi scînteiau, de sticlea tot cerul.

„Faceţi loc!“ strigă Häwelmann — şi se-avîntă de-a dreptul în grămada cea luminoasă — şi, de spaimă, stelele picau din cer de-a dreapta şi de-a stînga.

„Băieţaş — spuse bătrîna lună cea bună — nu te-ai săturat?“

„Nu! — strigă Häwelmann — mai vreau, mai vreau!“ Şi... ce să vezi! unde nu se năpusti cu căruţul, de-a curmezişul, peste nasul bătrînei, bunei lune, de se făcu pămîntie la faţă.

„Ruşine! spuse luna şi strănută de trei ori. Totul are o limită!" Şi-apoi îşi stinse lanterna — şi toate stelele închiseră ochii. Şi se făcu deodată atîta de întuneric în tot cerul, c-ai fi putut s-apuci întunericul cu mîna.

„Străluceşte, lună bătrînă, străluceşte! striga Häwelmann, dar luna nu era de văzut nicăieri — şi nici stelele — cu toatele se duseseră să se culce. Şi-atunci i s-a făcut tare frică micuţului Häwelmann, fiind aşa singur în cer. Luă în mîini căpeţelele cămăşuţii şi-şi umflă obrajii; dar nu mai ştia drumul de fel — căruţul o lua razna, cruciş şi curmeziş — şi nimeni nu-l vedea plimbîndu-se, nici oameni, nici jivine, şi nici steluţele, drăguţele.

Atunci, în cele din urmă, de jos de la marginea cerului, se chiorî în sus către el o faţă roşie, rotundă — şi micuţul Häwelmann gîndi că răsărise iar luna.

„Străluceşte, lună bătrînă, străluceşte!" strigă. Şi suflă iar din obraji şi-o luă cu căruţul de-a curmezişul peste tot cerul şi se năpusti drept către faţa cea roşie, rotundă. Dar nu era luna, ci soarele, care tocmai se înălţa din

mare. „Băiete! — strigă el, privindu-l în față cu ochii-i arzători — ce faci aici în cerul meu?“ Și-un', doi, trei! îl prinse pe micuțul Häwelmann și-l aruncă în mijlocul apei celei mari. Și-acu — vrei, nu vrei, cată de-noată!

Da — și apoi?

Ce-ai uitat? Păi de nu veneam eu și cu tine și de nu-l luam pe micuțul Häwelmann la noi în barcă, ar fi putut prea bine să se înece!

Arșiță ca aceea din vara de acum o sută de ani — de care vreau să vă povestesc — nici că s-a pomenit.

Mai că nu vedeai firicel de verdeață. Dobitoacele — domestice, sălbatice — zăceau, tînjind, pe cîmp. Pe ulițele satului nu aflai țipenie de vietate: care cum putea se vîra în colțurile cele mai afunde ale caselor. Numai Wiesenbauer cel grăsun, bogătan cu multe fînețe, sta proțăpit în poarta casei sale arătoase și trăgea cu hărnicie dintr-o lulea cît toate zilele, cu măciulie din spumă de mare. Sta și privea zîmbind spre un car cu o încărcătură strașnică de fîn, ce tocmai i-l mînau argații către șopron. Cu ani în urmă dobîndise pe nimica toată o fîșie mare, nu glumă,

de luncă bună de păşune, în ţinutul mlăştinos, încît ultimii ani de secetă, care pe ogoarele vecinilor pîrjoliseră iarba, lui îi umpluseră hambarele cu fîn înmiresmat şi dulapul cu galbeni sclipitori.

Şi-acuma sta şi socotea o dată mai mult cam ce cîştig i-ar putea aduce prisosul de recoltă, dat fiind că preţurile se tot urcau.

— S-a zis cu fînul pentru ăilalţi! Degeaba mai trag ei nădejde... bombăni, punînd mîna streaşină la ochi şi privind, prin curţile vecine, în aerul tremurător al depărtărilor. A pierit din lume ploaia! Apoi păşi către carul ce tocmai îl descărcau argaţii, smulse o mînă de fîn şi o duse la nasul său lătăreţ, zîmbind atît de şiret de parcă şi din mireasma pătrunzătoare ar mai fi putut scoate cîţiva galbeni.

Chiar atunci intrase în curtea sa o femeie de vreo cincizeci de ani. Palidă, cu o înfăţişare suferindă, purta la gît o basma de mătase neagră, care-i sporea parcă şi mai mult expresia mîhnită a feţei.

— Bună ziua, vecine, zise femeia dînd mîna cu Wiesenbauer. Ce arşiţă! Parcă-mi arde părul în cap!

— Ți-o fi arzînd, mamă Stine, ți-o fi arzînd — răspunse el. Da' ia te uită la fînul ăsta! Mie, unul, știu că prea rău n-are să-mi meargă!

— Da, da, Wiesenbauer... dumitale îți dă mîna să rîzi. Da' oare ce-o să se-aleagă de noi, ăștilalți, dacă o ține vremea tot așa...

Cu degetul mare, bogătanul împinse tutunul mai afund în măciulia lulelii sale și-apoi suflă cîteva rotocoale de fum în văzduh.

— Păi, de! zise. Așa e cînd fac unii pe deștepții. Eu mereu i-am spus-o răposatului dumitale soț. Da' el ținea morțiș p-a lui. Cine l-o fi pus să schimbe tot pămîntul din vale? Acu', iaca, stai și te uiți la țarinile dumitale din deal, cu semănăturile uscate și cu vitele gata să se prăpădească!

Femeia oftă. Pe negîndite, țăranul cel grăsun îi vorbi însă cu glas binevoitor, dar cam de sus:

— Da' văd eu că n-ai venit dumneata la mine așa, într-o doară; hai și dă-i drumul, mamă Stine! Spune, ce-ți apasă inima?

Văduva își aținti privirea în pămînt.

— Știți — zise — cei cincizeci de galbeni ce mi-ați împrumutat... — de Sînt' Ion va să vi-i plătesc... și nu mai e mult pînatunci.

Bogătanul își așeză mîna grea pe umărul ei.

— Lasă, femeie, nu-ți fă griji pentru atîta lucru! Nu-mi trebuie banii; că doar nu-s dintre cei care trăiesc de azi pe mîine. N-ai decît să-mi pui zălog țarinile dumitale; e drept că n-au preț — da' ce să fac — m-oi mulțumi cu ele, și așa cum sînt. Pe sîmbătă te poți pregăti. Te iau cu trăsura la judecătorie să facem actele.

Bietei femei îi scăpă un suspin de ușurare.

— Altă cheltuială — zise — totuși, vă mulțumesc.

Wiesenbauer nu-și desprinsese de pe chipul ei ochișorii isteți.

— Și fiindcă tot stăm de vorbă — adăugă el — să-ți mai spun una: Andrees, feciorul dumitale, umblă după fata mea.

— Doamne, vecine, ce-i de mirare? Doar copiii au crescut laolaltă!

— Așa o fi, femeie, dar dacă flăcăul dumitale crede că poate intra de-a dreptul în gospodăria mea, ca ginere, atuncea și-a făcut socoteala făr'de mine!...

Femeia cea slabă își îndreptă nițel spinarea și-l privi cu ochi aproape mînioși.

— Da' ce-ai cu Andrees al meu, de nu ți-i pe plac?

— Eu n-am nimic cu el. Nu-i găsesc nici un cusur, mamă Stine. Dar vezi că fata mea — și-și netezi cu mîna nasturii de argint ai vestei sale roșii — fata lui Wiesenbauer poate ținti mai sus.

— Nu ne înfrunta chiar așa, Wiesenbauer, spuse femeia domol. Pînă a nu veni anii secetoși...

— Da' vezi c-au venit — și încă îi mai avem; și nici anul ăsta nu poți trage nădejde de vreo recoltă în hambarul dumitale. Așa că gospodăria voastră tot la vale are să meargă.

Femeia căzuse pe gînduri, încît abia de mai auzise ultimele vorbe ale bogătanului.

— Da — spuse ea — din păcate s-ar putea să ai dreptate dumneata. Trude, Zîna Ploilor, trebuie să fi adormit. Totuși ea poate fi trezită!

— Zîna Ploilor? repetă cu asprime Wiesenbauer. Ce, și dumneata crezi în palavrele astea?

— Nu-s palavre, vecine! răspunse femeia cu voce tainică. Străbunica mea, pe cînd era fetișcană, a trezit-o ea însăși. Mai ținea minte vorbele descîntecului și adesea mi le spunea; da' vezi că eu le-am uitat de mult.

Grăsunul se zgîlțîi de rîs, de-i jucau nasturii de argint pe pîntec.

— Păi atunci, mamă Stine, șezi și dumneata și cată să-ți amintești descîntecul ăla. Eu, unul, mă bizui pe barometru' meu, și-acela arată de opt zile încoace numai și numai vreme frumoasă!

— Barometru' dumitale e un lucru neînsuflețit, vecine, spuse femeia cea fără de carte. Doar nu poate face el vremea!...

— Și Trude a dumitale, Zîna Ploilor, e o amăgeală, o închipuire urzită de creierul oamenilor, o nimica!

— De, Wiesenbauer, răspunse cu sfială femeia, dumneata crezi numai în cele noi!

Dar omul se înfierbînta tot mai mult.

— Ce noi, ce vechi! strigă. Du-te și caut-o pe Trude a dumitale și rostește-ți descîntecul. Dacă ești în stare să ți-l mai aduci aminte! Și dac-ăi face dumneata să plouă, în douăzeci și patru de ore de-aci încolo, atuncea... își curmă vorba și pufăi de cîteva ori din lulea, scoțînd nori groși de fum.

— Ce va fi atuncea, vecine? întrebă femeia.

— Atunci... atunci... la naiba, atuncea n-are decît s-o pețească Andrees al dumitale pe Maren a mea!

În clipa aceea se deschise ușa casei și o fată frumoasă, zveltă, cu ochi de căprioară, ieși din odaie și se apropie de dînșii.

— Bate palma, tată, strigă ea. Ține minte că ți-ai dat cuvîntul! Și îndreptîndu-se apoi către un bărbat vîrstnic, care tocmai intra pe poarta casei, zise: Ați auzit și dumneavoastră, cumetre primar!

— Hei, hei, Maren, zise taică-său, n-ai nevoie să-ți cauți martori împotriva mea; din

cuvîntul dat pentru tine n-ai grijă că nici un pic nu m-oi abate!

Între timp primarul, sprijinit în bastonu-i lung, cercetase cîtva timp cu privirea lumina arzătoare a bolții cerești și, fie că ochiul său mai ager zărise plutind în adîncu-i o fărîmă de norișor alburiu, fie că dorința de a-l zări îl făcuse să creadă că-l și vede, zise zîmbind cu tîlc:

— Să-ți fie de bine, vere Wiesenbauer! Orișicît, Andrees e un flăcău vrednic!

* * *

Curînd după aceasta, pe cînd Wiesenbauer și primarul ședeau în odaia cea mare a bogătanului, aplecați peste niște socoteli, de cealaltă parte a uliței satului, Maren pășea împreună cu mama Stine spre odăița acesteia.

— Bine, copilă, spunea văduva, scoțîndu-și dintr-un ungher roata de tors. Da' oare știi tu descîntecul pentru Doamna Ploilor?

— Eu, de unde să-l știu? zise fata mirată, scuturîndu-și pletele.

— Păi, așa m-a bătut gîndul, cînd te-am văzut înfruntîndu-l atîta de țanțoșă pe taică-tău.

— Aș, mamă Stine, mi-am ascultat și eu glasul inimii, atîta tot; și-apoi, am tras nădejde că poate tot îți mai aduci dumneata aminte stihurile acelea. Ia mai deretecă nițeluș prin mintea dumitale, poate tot le scoți la lumină de unde s-au ascuns!

Mătușa Stine dădu din cap mîhnită.

— Străbunica mea a murit pe cînd eram copil. Dar mai țiu bine minte că pe vremurile acelea, dacă se întîmpla să fie secetă, ca acum, și ni se cășuna pagubă cu semănăturile sau cu vitele, dînsa șoptea uneori, de parcă ne-ar fi încredințat o taină: „Asta ni se trage de la Tartorul Focului. Ne face în necaz fiindcă am trezit-o eu cîndva pe Doamna Ploilor!"

— Tartorul Focului? se miră fata. Cine mai e și ăsta? Dar nici nu apucase mama Stine să-i răspundă, că fata se repezi la fereastră, strigînd: Doamne, ia uită-te, mamă, vine Andrees! Privește cît e de turburat!

Văduva se ridică și ea de la roata de tors.

— Cum să nu fie, copila mea, zise femeia abătută. Nu vezi ce poartă în spinare? Iar ne-a murit de sete o oaie!

Curînd intră și flăcăul și puse leșul oii la picioarele femeilor, pe pardoseala de piatră.

— Iaca! zise el mohorît, ștergîndu-și cu dosul palmei năduşeala de pe fruntea înfierbîntată.

Femeile priviră mai îndelung la fața băiatului decît spre făptura moartă.

— Nu mai te amărî atîta, Andrees! zise Maren. O s-o trezim pe Trude, Doamna Ploilor, și-atunci s-or drege toate.

— Doamna Ploilor! repetă el cu glas stins. Da, Maren, de-ar fi în stare careva s-o trezească! Dar nu e numai asta; mi s-a mai întîmplat ceva, afară, pe cîmp.

Maică-sa îi prinse cu duioșie mîna.

— Hai și descarcă-ți inima, băiatul meu. Altminteri ai să te îmbolnăvești!

— Atunci, ascultați! răspunse el. M-am suit să văd de oile noastre și dacă nu secase apa ce le-o dusesem aseară. Dar cînd am ajuns la păşunea lor, numaidecît am băgat de seamă că se petrecuse ceva ciudat: ciubărul cu apă nu mai era acolo unde-l aşezasem eu și nici oile nu se vedeau. Ca să dau de ele, am

coborît hatul pînă la Gorganul Uriașilor. Cînd am ajuns de partea cealaltă, le-am văzut pe toate; zăceau gîfîind, cu gîturile alungite în țărînă, iar aceasta de ici, biata, își și dăduse sufletul. Alăturea sta ciubărul, răsturnat, fără pic de apă în el. Dobitoacele nu putuseră face una ca asta; aici trebuie c-a fost la mijloc o mînă răuvoitoare, mi-am zis.

— Copile, copile, îl întrerupse mama. Cine să facă rău unei sărmane văduve?!

— Ascultă, mamă, că nu s-a isprăvit. Am suit dealul și m-am uitat peste cîmpie, jur împrejur. Dar nu se vedea nici țipenie de om, ca-n toate zilele; doar para soarelui dogorea în tăcere peste țarini, pîrjolindu-le. Numai lîngă mine, pe-o piatră din cele mari, între care se deschide gura Văgăunii Piticilor, coborînd către adîncul pămîntului, ieșise la soare o șopîrlă groasă și solzoasă. Pe cînd eu tot mai priveam țintă în juru-mi, jumătate uluit, jumătate mînios, aud deodată în spatele meu, dinspre partea cealaltă a dealului, un bombănit; parcă vorbea cineva de zor, de unul singur. Cînd mă întorc, văd un omuleț nodu-

ros, c-o haină roșie ca focul și în cap cu o tichie roșie, cu țugui, tropăind de colo pînă colo în vale, prin buruiana cîmpului. M-am speriat, mirîndu-mă de unde să fi răsărit așa, deodată! Și-apoi prea avea o înfățișare hîdă, de lepădătură. Mîinile mari, roșii-tuciurii, le ținea împreunate la spate, și degetele strîmbe îi jucau în aer, ca niște picioare de păianjen. Eu mă dădui după tufișul de scaieți care crește pe deal, lîngă pietre, și de-acolo am putut vedea tot, fără să fiu văzut. Pocitania din vale tot se mai fîțîia de colo pînă colo; deodată se aplecă și smulse din pămînt un smoc de iarbă pîrjolită, încît crezui că se răstoarnă în capu-i de dovleac; dar iacătă-l iar pe picioruşele-i subțiri ca fusele; apoi, frecînd iarba uscată între pumnii săi mari, pînă ce-o prefăcu în pulbere, izbucni într-un rîs atît de înspăimîntător, încît, de cealaltă parte a dealului, oile pe jumătate moarte săriră în picioare și se năpustiră în goană nebună la vale, de-a lungul hatului. Dar omulețul mai dihai rîdea cu glasu-i tăios, și-acum mai începu și să țopăie de pe un picior pe

celălalt, încît mă temeam să nu i se frîngă țăndărușele de picioare sub povara trupului mătăhălos. Te treceau fiorii privindu-l cum țopăia așa; parcă-i țîșneau scîntei din ochișorii negri ca tăciunii.

Văduva prinsese ușor mîna fetei.

— Acum știi cine e Tartorul Focului? zise.

Maren dădu din cap.

— Dar mai înfiorător ca orice îi era glasul. „Dac-ar ști dînșii, dac-ar ști! țipa el. Netrebnicii, nătărăii de țărani!" Și-apoi, cu acel glas care parcă sforăia și orăcăia, prinse să cînte niște stihuri ciudate; mereu o lua de la cap, de parcă nu se putea sătura de ele. Stați nițel, cred c-o să mi le aduc aminte!

Și după cîteva clipe, urmă:

— *„Abur e valul,*
Praf e izvorul!"

Mama opri brusc roata de tors, pe care în timpul povestirii o învîrtise cu sîrg, și-l privi pe feciorul ei cu ochi încordați. El însă tăcu iar; părea să se străduiască a-și aduce aminte.

— Spune înainte! îl îndemnă ea blînd.

— Nu le mai știu, mamă. Mi-au pierit din cap — și doar mi le-am tot spus, pe drum încoace, poate de-o sută de ori.

Dar cînd mama Stine urmă singură, cu voce șovăielnică:

— *„Mute-s pădurile.*
Cîmpia-i a lui,
A Tartorului Focului!"

flăcăul adăugă iute:

— *„Ia seama bine!*
De nu te trezesc
A mele șoapte,
Te-afundă în noapte
Muma, Străbuna!"

— Asta-i descîntecul pentru Trude, Zîna Ploilor! strigă mama Stine. Și-acum, repede, încă o dată! Și tu, Maren, ascultă cu luare-aminte, ca nu cumva să se piardă iar!

Și-apoi, mama și fiul rostiră într-un glas, fără șovăială:

— „Abur e valul,
Praf e izvorul,
Mute-s pădurile.
Cîmpia-i a lui,
A Tartorului Focului!

Ia seama bine!
De nu te trezesc
A mele șoapte,
Te-afundă în noapte
Muma, Străbuna!"

— Acum s-a terminat cu toate grijile! strigă Maren. Acum o trezim pe Trude, Zîna Ploilor. Mîine înverzesc iar toate ogoarele și poimîine o s-avem nuntă! Și cu sufletul la gură, cu ochii strălucitori, îi povesti lui Andrees al ei ce făgăduială dobîndise de la tată-său.

— Copilă, mai zise mama, dar știi tu oare drumul către Zîna Ploilor?

— Nu, mamă Stine! Nici drumul nu-l mai știi minte?

— Maren, doar n-am fost eu la Doamna Ploilor, ci străbunica; despre drum nu mi-a povestit niciodată.

— Andrees! zise atunci Maren apucîndu-l de braț pe flăcău, care între timp, cu fruntea brăzdată, își ațintise privirea în gol. Spune tu, acum ce să facem? Tu totdeauna găsești un sfat bun.

— Poate că-l găsesc și acum! răspunse el, cumpănind. Azi la amiază tot trebuie să mai urc să duc apă oilor. Dacă m-ascund îndărătul tufișului de scaieți, poate îl mai aud spunînd ceva pe Tartorul Focului! Cum i-a scăpat descîntecul, s-ar putea să-i scape și ceva despre drum; căpățîna lui pare atît de plină de lucrurile astea, că zor-nevoie să se ușureze.

Rămaseră așadar la această hotărîre. Alta mai bună n-au găsit, oricît s-au sfătuit și au grăit,care cum îl tăia capul.

*

* *

Nu mult după aceea, Andrees, purtîndu-și povara de apă pentru oi, se afla sus, pe drumul spre pășune. În preajma Gorganului

Uriașilor, îl și văzu de departe pe spiriduș, șezînd pe o piatră lîngă Văgăuna Piticilor. Cu cinci degete răşchirate, îşi țesăla barba roşie şi de cîte ori scotea mîna, se desprindea din barbă o grămăjoară de stropi de foc, ce o luau apoi peste țarini, prin lumina crudă a soarelui.

„Iac-ai venit prea tîrziu, îşi zise în sinea lui Andrees, azi nu mai afli nimic"; şi de parcă nu văzuse pocitania, vru s-o cotească spre locul unde tot mai sta ciubărul răsturnat. Dar se auzi strigat.

— Gîndesc că vrei să-mi spui ceva! auzi în spatele său glasul piţigăiat al spiridușului.

Andrees întoarse capul şi se înapoie cîțiva paşi:

— Ce să am eu de vorbit cu dumneata, cînd nici nu te cunosc!

— Da' drumul spre Trude, Zîna Ploilor, ai vrea să-l ştii?

— Oare cine ți-a spus asta?

— Degetul meu mic. Acela-i mai isteț ca mulți găligani mari.

Andrees se strădui cît putu să prindă curaj și mai sui cîțiva pași spre iazmă, către culmea dealului.

— O fi el isteț, dar drumul către Doamna Ploilor nu cred că-l știe, fiindcă nici cei mai deștepți dintre oameni nu-l știu.

Spiriduşul se umflă ca un broscoi şi-şi trecu de cîteva ori gheara prin barba de foc, încît Andrees, izbit de dogoarea ce se revărsa din ea, se dete un pas înapoi. Dar deodată, holbîndu-se la flăcăul de țăran cu o uitătură țanțoșă și batjocoritoare în ochii mici și răutăcioși, îl repezi, cu glasu-i sforăitor:

— Ești un nerod, Andrees. Chiar dacă ți-aș spune că Trude, Zîna Ploilor, locuiește îndărătul pădurii celei mari, tu tot n-ai ști că dincolo de pădure e o salcie scorburoasă!

„Acu' va să fac pe prostul", cugetă Andrees, căci, deși altminteri flăcău cinstit, era și el, din fire, niţeluş hîtru, ca tot țăranul.

— Așa e, să știți că aicea aveți dreptate, zise și căscă gura a mirare, n-aș ști, vezi bine!

— Și, grăi mai departe spiriduşul, chiar dacă ți-aș spune că dincolo de pădure e o

salcie găunoasă, tu tot n-ai ști că din copacul acela pornește o scară către grădina Doamnei Ploilor.

— Ce va să zică să socotești anapoda! strigă Andrees. Eu care gîndeam că n-are omul alta de făcut decît să intre de-a dreptu-n grădină!

— Și chiar dacă s-ar putea intra de-a dreptu-n grădină, zise spiridușul, tu tot n-ai ști că Zîna Ploilor nu poate fi trezită decît numai și numai de o fecioară curată.

— Păi dacă-i așa, își dădu cu părerea Andrees, tot degeaba, nu-i de mine; ia mai bine să mă duc eu acasă!

Un rînjet răutăcios schimonosi gura lătăreață a iazmei.

— Nu torni întîi apă-n ciubăr? întrebă. Uite colo mîndrețe de oi, mai că-s gata să piară de sete!

— Uite că iar ai dreptate! îi răspunse flăcăul și cu gălețile în mîini ocoli gorganul. Dar cînd o turnă în ciubărul încins, apa țîșni în sus, sfîrîind, și se mistui îndată în văzduh, prefăcîndu-se în nori de abur alburiu.

„Fie și-așa! gîndi el, oile le mîn acu' spre casă și mîine, de cum mijește de ziuă, o călă-

uzesc pe Maren la Doamna Ploilor. Fără îndoială că ea o s-o trezească!"

Dar de cealaltă parte a gorganului, spiridușul și sărise de pe pietrele sale. Își aruncă în aer tichia roșie cu țugui și-apoi se dete de-a berbeleaca la vale pe gorgan, rîzînd de-ai fi zis că necheza, nu alta. Apoi, dintr-o săritură, fu iar pe piciorușele subțiri ca fusele și, țopăind de colo pînă colo ca un apucat, tot zbiera și orăcăia:

— Căpățînă de țînc nătîng, găligan de țăran, credeai că dacă faci pe nerodu', ești în stare să mă păcălești și să afli ceva de la mine! Și, prostu' de tine, habar n-ai că Trude nu poate fi trezită decît cu descîntecul potrivit! Iar descîntecul nu-l știe nimeni decît Eckeneckepenn, iar Eckeneckepenn sînt eu!

Spiridușul cel rău nu știa că el însuși, chiar în dimineața aceea, trădase descîntecul.

*

* *

Pe tulpinile de floarea-soarelui ce se înălțau în grădină, în fața odăii lui Maren, cădea cea dintîi rază a dimineții, cînd fata deschise

fereastra şi scoase capul în aerul proaspăt. Wiesenbauer, care îşi avea culcuşul alături, în firida odăii mari, se vede că se trezise din acel zgomot, căci sforăitul său, care,cu cîteva clipe înainte, răzbea prin toţi pereţii, deodată încetă.

— Ce tot faci acolo, Maren? strigă el cu glas somnoros. Nu ţi-e bine? Ori îţi trebuie ceva?

Fata duse mîna la gură de spaimă, căci ştia că taică-său, dacă află ce-avea ea de gînd, n-are s-o lase să iasă din casă. Dar îndată se stăpîni.

— N-am putut să dorm, tată, strigă drept răspuns, şi-acu' vreau să mă duc cu oamenii la cîmp; e aşa proaspăt şi plăcut afară!

— Ce nevoie ai? se auzi glasul bogătanului. Fii-mea nu e slugă. Dar mai trecu niţel şi glasul cel gros adăugă: Mă rog, dacă-ţi face plăcere, n-ai decît! Dar vezi să fii acasă pînă nu începe arşiţa! Şi nu uita fiertura mea de bere! Zicînd aşa, Wiesenbauer se trînti pe partea cealaltă, încît se auzi patul trosnind şi îndată după aceea îi dădu iar drumul cu sforăitul.

Fata deschise cu mare grijă uşa odăii. Cînd ieşi pe poartă, îl auzi pe argat trezindu-le pe cele două slujnice: „Mai mare ruşinea — gîndi — că a trebuit să mint aşa, dar — şi aici oftă niţeluş — ce nu faci de dragul cui ţi-e drag?“

Iacă-l şi pe Andrees, în straiele lui de duminică, aşteptînd-o de partea cealaltă a uliţei.

— Mai ţii minte descîntecul? o întrebă de cum o văzu.

— Da, Andrees! Dar tu mai ţii minte drumul?

Flăcăul doar încuviinţă din cap.

— Atunci hai să pornim!

În clipa aceea ieşi din casă mama Stine şi vîrî în buzunarul feciorului ei o sticluţă plină cu mied.

— Miedul ăsta îl mai am de la străbunica: dînsa totdeauna vorbea de el ca de ceva tainic şi de mare preţ. Are să vă prindă bine pe arşiţă!

Apoi coborîră, în lumina dimineţii, uliţa satului cufundată în linişte, iar văduva mai stătu vreme îndelungată, privind spre partea unde pieriseră făpturile lor tinere şi puternice.

Calea ce o luaseră ducea, îndărătul hotarelor satului, peste o cîmpie întinsă. Ajunseră apoi la pădurea cea mare. Dar frunzele pădurii zăceau mai toate, uscate, la pămînt, încît pretutindeni soarele arunca săgeți scînteietoare printre culmile copacilor; tinerii erau aproape orbiți de luminile jucăușe.

După ce umblaseră destul de multișor printre trunchiurile înalte ale stejarilor și fagilor, fata îl prinse de mînă pe flăcău.

— Ce e, Maren? o întrebă el.

— Am auzit bătînd ceasul din clopotniță, în sat la noi.

— Da, și mie mi s-a părut.

— Trebuie să fie ora șase! mai zise fata. Oare cine îi pregătește tatei berea caldă de dimineață? Slujnicele sînt toate la cîmp.

— Nu știu, Maren, tot degeaba ne-am gîndi la asta...

— Dar stihurile noastre le mai știi?

— Firește!

„Abur e valul,
Praf e izvorul..."

Și cînd el șovăi o clipă, ea urmă repede:

— *„Mute-s pădurile.*
Cîmpia-i a lui,
A Tartorului Focului!"

— O, strigă deodată fata, ce tare a dogorit acum soarele!

— Da, zise Andrees frecîndu-și obrazul; și pe mine parcă m-a împuns!

În sfîrșit, ieșiră din pădure și iată, colo, la cîțiva pași de ei, și salcia cea bătrînă. Trunchiul ei puternic era cu totul și cu totul găunos, iar negura dinăuntrul văgăunii părea să țină pînă în fundul pămîntului. Andrees coborî mai întîi singur, în timp ce Maren, sprijinindu-se de marginea scorburii, încerca să-l urmeze cu privirea. Dar curînd nu-l mai zări de fel. Doar zgomotul coborîrii lui mai ajungea la urechile ei. Începu să se teamă; sus, împrejuru-i, era atîta singurătate! Iar de jos nu mai răzbea nici urmă de sunet. Fata vîrî capul în scorbură și strigă:

— Andrees, Andrees! Dar nimic nu curma tăcerea; și încă o dată fata strigă: Andrees...!

De-aci nu mai trecu mult și i se păru că-l aude cum suie iar înapoi și treptat îi recunoscu și glasul care o striga pe nume. Curînd cuprinse mîna ce el i-o întinse.

— E într-adevăr o scară care duce-n adînc, dar coboară foarte drept și e cam fărîmată. Cine știe cît de adîncă o fi prăpastia!

Maren se înspăimîntă.

— Nu te teme, zise flăcăul, te port eu, picioarele mele au tărie destulă; n-au să șovăie. Apoi o săltă pe fata cea zveltă pe umărul său lat și, după ce ea se prinse cu amîndouă brațele de grumajii lui, Andrees începu să coboare în adînc cu mare luare-aminte.

Jur împrejuru-le domnea bezna; totuși Maren răsufla mai ușor, pe cînd cobora spre fundul pămîntului, purtată astfel, treaptă cu treaptă, pe scara răsucită ca o scoică de melc; dăduse în sfîrșit de răcoare. Nici un sunet de sus nu răzbea pînă la ei; doar o dată auziră vuind surd, în depărtare, apele subterane ce se străduiau zadarnic să-și deschidă drum spre lumină.

— Ce este asta? întrebă fata în șoaptă.

— Nu știu, Maren.

— Dar oare tot nu ne apropiem de capăt?

— S-ar părea că nu.

— Numai să nu te fi amăgit spiridușul!

— Nu cred, Maren.

Și tot așa coborau și tot coborau. În sfîrșit simțiră din nou scînteierea soarelui venind din adîncul de sub ei și sporind în strălucire, pe măsură ce înaintau; totodată pătrundea însă pînă la dînșii o căldură înăbușitoare.

Cînd păși̇ră de pe cea din urmă treaptă la loc deschis, văzură în față-le un ținut cu totul necunoscut. Maren privi uluită în juru-i.

— Dar soarele parcă-i același și-aici! rosti în cele din urmă.

— Mai răcoros, de bună seamă că nu-i, își dete cu părerea și Andrees, săltînd-o pe fată de pe umărul lui și punînd-o jos.

Din locul unde se aflau, pe un dîmb lat de piatră, pornea către depărtări o cărare străjuită de sălcii bătrîne. Nu mai stătură să se gîndească, ci o luară înainte printre șirurile de arbori, ca și cum li s-ar fi arătat calea. Dacă-și aruncau privirile de-o parte sau de

alta a drumului, vedeau o vale pustie, ce n-o puteai cuprinde cu ochii; atît era de sfîșiată de fel și fel de șanțuri și văgăuni, de parcă ar fi fost alcătuită doar dintr-o nesfîrșită încîlceală de albii secate ale unor pîraie și iazuri. Părea să adevereasc㠆 aceasta și pîcla apăsătoare, cu miros de stuf uscat, de care era pătruns aerul. Iar printre umbrele copacilor, ce se înșirau singuratici, se așternea o asemenea dogoare, încît celor doi drumeți li se părea că văd zburînd mici vîlvătăi albe peste pulberea drumului. Andrees își aduse aminte de stropii de foc din barba spiridușului. Într-un rînd i se păru chiar că vede în lumina țipătoare a soarelui două întunecoase cearcăne de ochi; iar după aceea parcă tot auzea lămurit pe lîngă el țopăitul besmetic al piciorușelor subțiri ca fusele. Ba îl auzea de-a stînga, ba îl auzea de-a dreapta; dar cînd se întorcea într-acolo nu vedea nimic; numai aerul fierbinte, ca para focului, tremura jucîndu-i înaintea ochilor și tulburîndu-i vederea.

„Da, gîndi el, apucînd mîna fetei, în timp ce, cu greutate, pășeau amîndoi înainte, ne

pui tu bețe în roate, dar azi să știi că tot degeaba te trudești!"

Mai departe și mai departe înaintau, fiecare din ei ascultînd doar răsuflarea tot mai anevoioasă a celuilalt. Drumul cel searbăd părea fără sfîrșit: pe lîngă ei, se înșirau necontenit sălciile sure, pe jumătate desfrunzite, iar de-o latură și de alta, dedesubtu-le, mocnea valea din care ieșeau aburii ciudat mirositori.

Deodată Maren se opri și, cu ochii închiși, se rezemă de trunchiul unei sălcii.

— Nu mai pot, murmură ea, parc-ar fi foc aerul!...

Atunci Andrees își aminti de sticluța cu mied, de care pînă atunci nu se atinseseră. După ce-i scoase dopul, se răspîndi în văzduh o mireasmă, de parcă ar fi înflorit din nou miile de flori din potirele cărora adunaseră albinele, cu mai bine de o sută de ani în urmă, mierea din care era pregătită băutura. De cum atinse cu buzele marginea sticlei, fata și deschise ochii, înviorată.

— O, strigă ea, în ce poiană frumoasă ne aflăm?

— În nici o poiană, Maren, dar hai și bea, are să te întărească.

După ce bău, se îndreptă și privi în juru-i cu ochi luminoși.

— Bea și tu, Andrees! zise.

— Da' ce băutură strașnică! exclamă și flăcăul după ce gustă. Din ce-o fi pregătit străbunica o asemenea bunătate?

Apoi își urmară drumul întăriți, stînd de vorbă plini de voie bună. Dar nu trecu mult și fata iarăși se opri locului.

— Ce e, Maren? o întrebă Andrees.

— O, nimic, mă gîndeam doar că...

— Ce te gîndeai, Maren?

— Vezi, Andrees! Lui taică-meu i-a mai rămas jumătate din fîn pe cîmp, și iată-mă pe mine pornită să stîrnesc ploaia!

— Taică-tău e om bogat, Maren, dar noi ăștilalți de mult ne-am băgat în hambare sărăcia de fîn, iar rodul întreg ne e pe firele de paie uscate.

— Da, da, Andrees, vezi bine că ai dreptate. Trebuie să ne gîndim și la ceilalți!...

Și după ce mai merseră astfel cîtăva vreme, fără să bage de seamă cum, ajunseră din drumul cel searbăd, mărginit cu sălcii, într-o grădină mare. Din pajiștea largă, cei drept pîrjolită acum, se ridicau pretutindeni pîlcuri de arbori înalți, minunat de frumoși. E adevărat că frunzișul le era în parte căzut, sau mai atîrna de ramuri, uscat și veșted, dar coroanele falnice năzuiau către înaltul cerului, iar rădăcinile pline de vlagă răzbeau din pămînt și se întindeau departe în juru-le ca niște brațe vîrtoase. O sumedenie de flori, cum nu văzuseră nicicînd cei doi tineri, acopereau pe alocuri pămîntul, dar toate erau veștede și fără mireasmă; părea că arșița ucigătoare le lovise pe cînd erau în plină floare.

— Cred c-am ajuns la locul cu pricina! spuse Andrees.

Maren dădu din cap.

— Acum, tu trebuie să rămîi aici, pînă ce mă întorc.

— Firește, răspunse el, tolănindu-se la umbra unui stejar înalt.

— Ce rămîne de făcut, e treaba ta! Ține bine minte stihurile și vezi să nu te încurci cînd le rostești!

Și așa, fata o porni singură peste pajiștea întinsă, pe sub copacii înalți pînă la ceruri, și, peste puțin timp, cel rămas în urmă n-o mai zări. Ea însă pășea tot mai departe prin singurătăți. În curînd pîlcurile de copaci conteniră, și pămîntul începu să coboare. Fata își dete seama că mergea prin albia secată a unei ape; nisip alb și pietriș se așterneau pe jos, iar pe alocurea zăceau pești morți, cu solzii argintii sclipind în soare. În mijlocul acestei căldări secate, văzu stînd o pasăre stranie, cenușie; i se păru că seamănă a bîtlan, dar atîta era de mare că, de-ar fi ridicat capul, ar fi întrecut la stat pe un om; acum însă ținea gîtul lung culcat între aripi și părea să doarmă. Maren se temu. În afară de pasărea neclintită și stranie, nu se zărea nici o făptură vie; liniștea, pe-aici, nu era tulburată nici de-un bîzîit de muscă; tăcerea se așternea, ca

o spaimă, deasupra acestui loc. O clipă o îmboldi frica să-și strige iubitul, dar, gîndindu-se, nu cuteză, căci i se păru și mai înfiorător să-și audă glasul în această pustietate.

Așa încît își îndreptă ochii țintă spre depărtare, unde iarăși păreau să se înalțe din pămînt pîlcuri dese de arbori și păși înainte, fără a se uita nici în dreapta nici în stînga. Pasărea cea mare nu se clinti, cînd fata păși ușor pe lîngă ea; doar o clipă zvîcni o fulgerare întunecoasă de sub pielița albă a ochilor ei.

După ce mai merse o bună bucată, căldarea iazului se îngustă cît albia unui pîrîu mijlociu, care o duse pe sub un pîlc mare de tei. Rămurișul acestor copaci falnici se țesea atît de des, încît, deși erau despuiați de frunze, nici o rază de soare nu răzbea printre ei. Maren merse înainte prin acest fund de pîrîu; o asemenea răcoare se așternuse deodată în juru-i și atît era de înaltă și de întunecată bolta rămurișului deasupră-i, încît i se păru că umblă printr-o clădire măreață și plină de taină. Dar fără de veste, ochii îi fură izbiți de o lumină orbitoare; copacii conteniră

și în față-i se înalță un morman de stînci, pe care cădea, cît se poate de vie, lumina arzătoare a soarelui.

Maren însă se găsea într-un bazin deșert și nisipos, unde altădată se va fi prăvălit de pe stînci o cascadă, pentru a se scurge apoi, prin albia pîrîului, în iazul acum secat. Fata cercetă din ochi unde să fie cărarea ce suia printre stînci, către culme. Dar deodată tresări de spaimă. Ceea ce zărea colo, cam pe la jumătatea rîpei, nu era una cu piatra, deși zăcea la fel de încremenit și sur, sub văzduhul neclintit. Maren își dete seama că era un veșmînt, acoperind, în falduri bogate, un trup ce se odihnea. Ținîndu-și răsuflarea, se apropie. Și atunci văzu deslușit: era un trup frumos și puternic de femeie. Capul zăcea pe pietre, răsturnat înapoi, pletele bălaie, ce se revărsau pînă la șolduri, erau pline de praf și de frunze uscate. Maren o privi cu luare-aminte.

„Trebuie să fi fost tare frumoasă, înainte ca obrajii aceștia să fie atît de veștezi și ochii așa căzuți în orbite, gîndi ea. Vai, și cît de palide îi sînt buzele! Oare să fie Trude,

Zîna Ploilor? Însă făptura de colo nu doarme, e o moartă! Ah, ce singurătate înspăimîntătoare e pe-aici!"

Dar fata cea voinică își veni curînd în fire. Păși aproape de tot, și îngenunchind, aplecată spre făptura cufundată în somn, își apropie buzele proaspete de urechea palidă ca marmura. Apoi, luîndu-și inima în dinți, rosti tare și lămurit:

— *„Abur e valul,*
Praf e izvorul,
Mute-s pădurile.
Cîmpia-i a lui,
A Tartorului Focului!"

Și iată că un sunet, ca un geamăt adînc, zvîcni din gura palidă; fata însă rosti tot mai tare și mai stăruitor:

— *„Ia seama bine!*
De nu te trezesc
A mele șoapte,
Te-afundă în noapte
Muma, Străbuna!"

Atunci, culmile copacilor prinseră a foşni uşor, iar din depărtare se auzi bubuitul surd al unui tunet, ca înaintea furtunii.

Dar totodată, şi pare-se venind de după stînci, un ţipăt ascuţit sfîşie aerul, ca răgetul turbat al unei jivine rele. Iar cînd Maren îşi înalţă privirea, o văzu pe Zîna Ploilor dreaptă şi înaltă în faţă-i.

— Ce vrei? întrebă dînsa.

— Ah, Zînă bună, Trude, răspunse fata, tot îngenuncheată, atîta amar de vreme aţi dormit, că tot frunzişul şi toată făptura sînt gata să piară!

Zîna o privi cu ochii larg deschişi, de parcă s-ar fi trudit să se smulgă din vise grele.

În sfîrşit, întrebă cu glas stins:

— Oare nu se mai prăvale izvorul?

— Nu, răspunse Maren.

— Oare nu se mai roteşte pasărea mea peste iaz?

— Stă în arşiţa soarelui şi doarme.

— Vai! gemu Zîna Ploilor. Atunci nu mai e timp de pierdut. Ridică-te şi vino după

mine, dar nu uita ulciorul de colo, de la picioarele tale!

Maren făcu precum i se poruncise și amîndouă suiră acum de-a coasta stîncile. Pe-aici răsăriseră pîlcuri și mai falnice de copaci, flori și mai minunate, dar și aici totul era veșted și fără de mireasmă. Merseră de-a lungul albiei pîrîului, care altădată își adunase undele din prăvălirea izvorului pe stîncile lăsate în urmă. Trude, Zîna Ploilor, mergea înaintea fetei, cu pas rar și șovăielnic, doar la răstimpuri își întorcea ochii triști către dînsa. Totuși, lui Maren i se păru că, pe unde pășise piciorul zînei, rămînea pe pajiște o mijire verzuie, iar cînd poalele veșmintelor sure treceau peste iarba arsă, se isca un șopot ciudat, la care fata tot trăgea cu urechea.

— Oare a și început să plouă, Doamnă Trude? întrebă Maren.

— Vai, încă nu, copilă, mai întîi va trebui să deschizi tu fîntîna!

— Fîntîna? Dar unde e?

Tocmai ieșiseră dintr-un pîlc de arbori.

— Acolo! răspunse Trude și, la cîteva mii de pași în fața-le, Maren văzu înălțîndu-se o clădire cît toate zilele. Părea zidită din pietre sure, așezate una peste alta în chipul unui turn colțuros și ciudat. Lui Maren i se păru că această zidire se înălța pînă la cer, căci partea de sus nu se mai vedea, fiind toată muiată în pîclă și raze de soare. Jos însă, fața clădirii, cu nenumărate firide uriașe, ieșite în afară, era pretutindeni străpunsă de înalte goluri pentru porți și ferestre, boltite ascuțit, fără însă a se vedea vreo fereastră sau vreo aripă de poartă.

Merseră cîtăva vreme tot către acea clădire, pînă ce le tăie drumul malul prăpăstios al unui rîu, ce părea s-o înconjure. Dar și aci apa era secată; nu mai rămăsese din ea decît un firicel care curgea prin mijloc, iar o luntre zăcea fărîmată pe nămolul înțelenit ce acoperea albia rîului.

— Treci dincolo! spuse Trude. Asupra ta n-are nici o putere. Dar nu uita să scoți apă în ulcior; curînd o să ai nevoie de ea!

Maren, ascultîndu-i îndemnul, coborî malul rîului, dar la cel dintîi pas simți o asemenea văpaie străbătîndu-i prin încălțări, încît mai să-și tragă piciorul înapoi; ca para focului dogorea pămîntul aici.

„Lasă, n-au decît să ardă ghetele!" gîndi ea și cu ulciorul în mînă păși înainte, voinicește. Dar deodată se opri locului; o spaimă grozavă i se oglindea în ochi. Căci alături de ea crăpase stratul de nămol înțelenit și ieșise din el un pumn mare, roșu-tuciuriu, răschirînd niște degete strîmbe ce stau gata s-o înșface.

Atunci auzi dinspre mal glasul Trudei, care-i striga:

— Curaj!

Și scoase un țipăt puternic și iazma pieri.

— Închide ochii! auzi iarăși chemarea zînei.

Și merse mai departe cu ochii închiși, iar cînd simți apa atingîndu-i piciorul, se aplecă și umplu ulciorul. Apoi ieși din albia rîului și sui lesne și nevătămată celălalt mal. Iar peste puțin ajunse la castel și, zvîcnindu-i inima, trecu printr-una din porțile mari, deschise. Dar, de cum păși prin poartă, se

opri uluită lîngă intrare. Tot cuprinsul dinăuntru părea a fi o singură încăpere, nemăsurat de mare. La o înălțime căreia anevoie îi dădeai de capăt, stîlpi puternici de stalactită susțineau un acoperiș ciudat; mai că i se părea lui Maren că erau doar niște uriașe păienjenișuri sure, aninate pretutindeni, în ghirlande și-n horbote, printre capetele stîlpilor. Fata tot mai sta locului ca pierdută, privind cînd înainte, cînd în lături, dar lăcașurile acestea uriașe, în afara feței clădirii, pe unde intrase Maren, păreau fără de hotar, vedea înălțîndu-se stîlp după stîlp, însă oricît își încorda privirea, nu zărea nicăieri un sfîrșit. Tot privind așa, i se lipi ochiul de o scobitură în pămînt. Și ce să vezi, acolo, nu prea departe, era fîntîna. Ba chiar și cheia de aur se zărea sclipind pe chepengul fîntînii.

Pe cînd mergea într-acolo, băgă de seamă că această sală nu era poditâ cu lespezi de piatră, ci, pretutindeni, cu buruiană uscată, de prin stufărișuri și poieni. Însă acum fata nu se mai mira de nimic.

Iat-o și lîngă fîntînă, dar, cînd să pună mîna pe cheie, și-o trase iute înapoi, căci la lumina unei raze puternice de soare ce pătrunsese de-afară, își dăduse seama lămurit că nu de aur roșu era cheia ce-i strălucea în față, ci de văpaie. Fără a mai șovăi, își deșertă ulciorul peste ea, încît sfîrîitul apei, prefăcîndu-se în abur, stîrni ecoul încăperilor vaste. Apoi descuie repede fîntîna. Cînd îndoi înapoi ușa chepengului, un abur proaspăt ieși din adînc și curînd se răspîndi în tot locul un fel de pulbere subțire și umedă, ce suia printre stîlpi, ca o dantelă gingașă de nouri.

Cufundată în gînduri și răsuflînd ușurată în răcoarea proaspătă, Maren umbla de colo pînă colo. Și iată că la picioarele ei prinse a se desfășura o minune nouă. Ca o boare se răspîndea cu încetul peste podișul de buruieni uscate o verdeață luminoasă: firele de iarbă se îndreptau și, peste puțin, fata se plimba printre o sumedenie de frunze și flori, ce tot mijeau și se deschideau înviorate. La picioarele stîlpilor se întinse, ca un covor, albastrul florilor de nu-mă-uita; printre ele înfloreau

irișI galbeni și viorii, răspîndind adierea miresmei lor gingașe. Libelule se cățărau de vîrfurile frunzelor, își încercau aripile și pluteau apoi scînteietoare și jucăușe deasupra potirelor de flori, iar aburii proaspeți, ce ieșeau necontenit din fîntînă, se răspîndeau tot mai mult în aer și, ca niște stropi argintii, jucau în razele de soare ce pătrundeau de afară.

Pe cînd Maren nu se mai sătura să privească toate acestea cu încîntare și mirare, auzi înapoia ei, ca un oftat de plăcere și ușurare al unui dulce glas de femeie. Și într-adevăr, cînd își întoarse ochii spre fîntînă, văzu, culcată pe brazda de mușchi verde, ce mijise și acolo, făptura unei femei minunat de frumoasă, în plină floare a tinereții. Ținea capul rezemat de brațul gol și lucios, peste care se revărsa părul bălai, în unduiri mătăsoase, iar privirile îi rătăceau pe sus, peste bolta dintre stîlpi.

Maren își ridică și ea fără voie ochii. Și atunci văzu bine că ceea ce luase drept păienjenișuri mari nu erau decît subțirele mreje

de văluri ale norilor de ploaie, care se umpleau cu aburii ieșind din fîntînă și se tot îngreunau. Chiar atunci se desprinsese din mijlocul bolții un astfel de fuior mare de nori și acum se lăsa în jos, în plutire lină, încît fata nu mai zărea decît mijind ca printr-un văl cenușiu obrazul frumoasei de lîngă fîntînă. Dar iată că aceasta bătu din palme și îndată norul pluti către cea mai apropiată deschizătură de fereastră și se strecură afară.

— Ei! strigă frumoasa. Cum îți place asta?

Iar buzele-i roșii zîmbeau și dinții ei albi sclipeau.

Apoi îi făcu semn fetei să se apropie de dînsa, și în clipa cînd iarăși se desprindea de pe boltă un fuior de pîclă, lăsîndu-se-n jos, frumoasa spuse:

— Acum bate și tu din palme!

Și după ce Maren bătu din palme, și norul acela, asemeni celui dintîi, ieși plutind pe fereastră și se răspîndi în larg. Iar frumoasa strigă:

— Vezi cît e de lesne! Tu știi s-o faci și mi bine ca mine!

Maren se uită mirată la femeia cea mîndră și zglobie.

— Dar oare cam cine sînteți dumneavoastră?

— Cine sînt? Da' prostuță mai ești, copilă!

Fata o mai privi o dată, parcă tot îndoindu-se, iar în cele din urmă spuse cu șovăială:

— Nu cumva sînteți chiar Trude, Zîna Ploilor?

— Oare cine alta aș putea fi?

— Vai, iertați-mă! Dar acum sînteți atît de frumoasă și de veselă!

Atunci zîna rămase pe gînduri și tăcu.

— Da, spuse apoi, trebuie să-ți fiu recunoscătoare. De nu m-ai fi trezit, se făcea stăpîn peste lume și învingea Tartorul Focului, iar eu, una, ar fi trebuit să cobor iarăși în adîncuri, la muma pămîntului. Și, strîngîndu-i-se umerii într-un fior, mai zise: Cînd e atîta de frumos și de verde aici sus!

Apoi Maren trebui să-i povestească cum ajunsese pînă acolo, iar Zîna Ploilor se culcă iarăși în iarbă și-o ascultă povestind. Cînd și cînd culegea cîte o floare, din cele ce răsăreau

pe lîngă dînsa şi o prindea în părul ei sau în al fetei. Cînd îi spuse Maren de drumul cel anevoios peste dîmbul cu sălcii, zîna oftă şi zise:

— Dîmbul a fost zidit odinioară de voi, oamenii, ca zăgaz, dar e mult de tot de atunci! Straie ca cele pe care le porţi tu n-am văzut niciodată la femeile acelor oameni. Pe atunci, ele veneau mai ades la mine, le dădeam seminţe şi lăstare, ca să-şi sporească florile şi grînele, iar oamenii mulţumeau aducîndu-mi din roadele lor. Cum nu uitau ei de mine, nici eu nu uitam de dînşii, şi ogoarele lor nu erau niciodată lipsite de ploaie. Dar de cînd oamenii s-au înstrăinat de mine, nimeni nu mai vine să mă vadă. Aşa că de căldură şi de atîta plictiseală am adormit, şi Tartorul Focului, vicleanul, mai că ar fi învins.

Între timp Maren se lăsase şi ea pe iarbă, cu ochii închişi: în preajmă-i aerul era tot mai înrourat şi molcom, iar glasul frumoasei suna atît de dulce şi prietenos...

— Doar odată, urmă ea să povestască, dar şi de atunci a trecut multă vreme — a mai

venit o fată; cam tot ca tine arăta și purta straie asemănătoare. I-am dăruit nițică miere din prisăcile mele, și ăsta a fost ultimul dar ce l-a primit din mîna mea o ființă omenească.

— Uite colo, zise Maren, cum s-a potrivit de bine?! Fata aceea trebuie să fi fost străbunica dragului meu, iar băutura ce m-a întărit într-atîta astăzi, va fi fost pregătită din mierea poienilor dumitale!

Pasămite, Zîna Ploilor se gîndea tot la tînăra ei prietenă din zilele de demult, căci o întrebă pe fată:

— Tot așa zulufi drăgălași, oacheși mai poartă pe frunte?

— Cine oare, Doamnă Trude?

— Ei, cine, străbunica, cum îi zici tu!

— Da' de unde, Doamnă Trude, îi răspunse Maren, simțindu-se în clipa aceea parcă nițel mai deșteaptă ca prietena ei, zîna; păi străbunica a îmbătrînit peste poate!...

— A îmbătrînit? întrebă frumoasa, fără să înțeleagă, căci dînsa nu știa ce-i bătrînețea.

Tare se strădui fata s-o lămurească.

— Luați aminte, îi spuse în cele din urmă, e cam așa: ai părul alb, ochii roșii, ești urît și înciudat. Vedeți, Doamnă Trude, cînd e omul așa, noi zicem că e bătrîn!

— Firește, răspunse zîna, acum îmi amintesc: erau și dintre acestea printre femeile oamenilor, dar spune-i străbunicăi să vină la mine, am s-o fac iar veselă și frumoasă!

Maren clătină din cap:

— Asta nu se poate, Doamnă Trude. Străbunica e de mult sub pămînt.

— Trude oftă:

— Biata străbunică!

Apoi tăcură amîndouă, culcate în mușchiul cel moale, unde le era atît de bine.

— Vai, copilă, strigă deodată Trude, ia uite colo, am tot stat de poveste și am uitat să vedem de ploaie! Ia deschide ochii! Ne-au învăluit norii, de abia te mai zăresc.

— Aoleo, ne udă ca pe niște pisoi! strigă Maren, cînd deschise ochii.

Trude rîse.

— Mai bate nițel din palme, da' ai grijă să nu rupi norii!

Și așa începură amîndouă să bată din palme și de îndată norii prinseră a undui și a se împinge și a se îmbulzi spre deschizături și plutiră unii după alții afară. Nu trecu mult și Maren văzu iar în față fîntîna și podeaua verde, cu stînjenei galbeni și viorii. Apoi se limpeziră și golurile ferestrelor și văzu departe, pe deasupra copacilor grădinii, răspîndindu-se norii și cuprinzînd tot cerul. Treptat, soarele pieri. Cîteva clipe mai tîrziu, auzi cum trecea, afară, ca un fior și-un foșnet prin frunzișul copacilor și-al tufișurilor, și apoi începu să răpăie ploaia, puternic și necontenit.

Maren ședea pe iarbă, cu mîinile împreunate.

— Doamnă Trude, plouă! zise ea încet.

Iar zîna Trude clătină capul bălai și frumos, atît de molcom că abia se băga de seamă; ședea ca și cufundată-n visare.

Deodată însă se stîrni afară un pîrîit aprig, însoțit de niște urlete și, cînd Maren se uită speriată printr-o deschizătură, văzu ridicîndu-se din albia rîului înconjurător, pe care-l trecuseră adineauri, niște nouri uriași de abur alb, ce păreau că se izbesc unul de altul.

În aceeași clipă se simți cuprinsă de brațele frumoasei Doamne a Ploilor, care se lipi tremurînd de tînăra copilă a oamenilor, odihnind lîngă dînsa.

— Îl zvîrl afară pe Tartorul Focului! șopti ea. Ascultă cum se împotrivește! Dar acum e-n zadar! Nimic nu-l mai poate ajuta.

Cîtăva vreme stătură astfel îmbrățișate, și-apoi zgomotul de-afară se potoli, nu se mai auzea decît șopotul ploii. Atunci se ridicară, iar Trude coborî chepengul peste fîntînă și îl încuie.

Maren îi sărută mîna albă și spuse:

— Vă mulțumesc, dragă Doamnă a Ploilor, în numele meu și al tuturor consătenilor mei! Și-acum, adăugă șovăind nițel, aș vrea să plec acasă!

— Vrei să și pleci? o întrebă Trude.

— Doar știți că m-așteaptă dragul meu, l-o fi pătruns ploaia de tot!

Zîna ridică jucăuș un deget:

— Oare nici mai tîrziu nu-l vei lăsa să te aștepte?

— Desigur că nu, Doamnă Trude!

— Atunci du-te, copila mea, și, cînd ajungi acasă, povestește-le despre mine celorlalți oameni, ca de aci înainte să nu mai mă uite. Și-acu, haide! Am să te călăuzesc.

Afară, sub proaspăta rouă a cerului, toată pajiștea se acoperise de verdeață și pretutindeni mijiseră frunzele în pomi și tufișuri. Cînd ajunseră la rîu, albia i se umpluse în întregime, iar luntrea, ca dreasă de o mînă nevăzută, aștepta legănîndu-se lîngă iarba bogată a malului. Se suiră în ea și plutiră domol spre malul celălalt, pe cînd picăturile de ploaie loveau undele cu plescăitul lor jucăuș. Iar în clipa cînd păşiră pe celălalt mal, auziră, aproape de tot, un tril puternic de privighetoare, venind din întunericul tufișului.

— O, zise Trude, răsuflînd din adîncul inimii, mai e încă timpul privighetorilor, nu e prea tîrziu!

Și merseră de-a lungul pîrîului dinspre cascadă. Mugind, se prăvăleau iar izvoarele peste stînci, scurgîndu-se în albia pîrîului și curgînd înainte pe sub teii întunecați. După

ce coborîră, trebuiră să meargă pe-o latură, pe sub copaci. Cînd ieșiră iarăși la loc deschis, Maren văzu pasărea străină rotindu-se în cercuri mari deasupra unui iaz a cărui căldare largă se întindea la picioarele ei. În curînd ajunseră în vale și merseră de-a lungul malului acelui iaz, respirînd într-una cele mai dulci miresme și ascultînd freamătul valurilor care se tot revărsau pe țărm, peste pietrișul lucios. Cît vedeai cu ochii, se așterneau mii și mii de flori. Și viorele, și lăcrămioare văzu Maren, și altele cărora de mult le trecuse timpul, și care nu putuseră înflori din pricina arșiței.

— Nu vor nici ele să rămînă în urmă, zise zîna, și-acum înfloresc toate de-a valma.

La răstimpuri își scutura părul bălai, încît stropii de apă scînteiau în juru-i, sau își împreuna mîinile, și apa se scurgea de pe brațele ei rotunde și albe, ca într-o scoică. Apoi iar își desprindea degetele și, pe unde cădeau stropii din mîinile ei și atingeau pămîntul, acolo se înălțau miresme noi și nemaivăzute flori își întreteseau culorile proaspete

și se învălmășeau să iasă strălucitoare la lumină.

După ce ocoliseră iazul, Maren își mai plimbă o dată ochii peste oglinda apei; cum cădea și ploaia, aproape că nu-l mai putea cuprinde cu privirea și fata mai că se înfioră la gîndul că în aceeași dimineață fusese în stare să străbată cu piciorul adîncurile lui.

Nu mai aveau mult și trebuiau să ajungă la locul unde îl lăsase pe Andrees al ei. Și într-adevăr, colo, sub copacii cei înalți, sta culcat; sprijinit într-un cot, Andrees părea că doarme. Iar cînd Maren o privi pe frumoasa Trude, cum călca de mîndră pajiștea, pe lîngă ea, cu un zîmbet pe buzele-i roșii și dulci, deodată își păru ea însăși, în straiele țărănești, atît de stîngace și urîtă, încît gîndi: „Lasă, mai bine să n-o vadă Andrees al meu!" Dar cu glas tare, spuse:

— Mulțumescu-vă pentru călăuzire, Doamnă a Ploilor! De-aci încolo îmi găsesc și singură drumul!

— Dar vreau să-l văd și eu pe dragul tău!

— Nu vă mai osteniți, Doamnă Trude, răspunse Maren. E și el un flăcău ca toți ceilalți, tocmai bun pentru o fetișcană din sat!

Trude o privi cu ochi cercetători.

— Frumoasă ești, prostuțo! Apoi, amenințînd-o galeș cu degetul: Oare și-n sat la tine ești cea mai frumoasă?

Drăguței de fetișcane i se sui tot sîngele în obraji și-i veniră lacrimile în ochi. Dar Trude îi zîmbea din nou.

— Atunci ascultă cu luare-aminte: De vreme ce acum curg iar toate izvoarele, puteți scurta drumul. De cum coborîți, lîngă dîmbul cu sălcii veți vedea o luntre. Nu pregetați să vă suiți în ea; vă va duce acasă fără greș și degrabă. Și acum, te las cu bine, mai spuse și, înlănțuind grumajii fetei, o sărută.

Apoi se întoarse și sub stropii de ploaie porni peste pajiște. Între timp prinsese a cînta, și-acum cîntecul ei răsuna dulce, mereu același, în timp ce se depărta. După ce statura-i frumoasă pierise printre copaci, Maren nu mai știa de-i aude cîntecul, de departe,

sau de era cumva șopotul ploii ce se tot revărsa de sus.

Cîtăva vreme fata mai stătu locului, apoi, de parc-ar fi cuprins-o deodată un dor, întinse brațele:

— Rămîi cu bine, frumoasă, dragă Zînă a Ploilor! Rămîi cu bine! strigă ea. Dar nici un răspuns nu veni. Acum își dete seama bine că ce se auzea era doar ropotul și susurul ploii.

Iar cînd se îndreptă încet către intrarea în grădină, îl văzu pe flăcăul ei stînd în picioare, sub copaci, și înălțînd capul.

— Da' după ce te tot uiți? îl întrebă, apropiindu-se.

— Măi Maren! spuse Andrees, da' cine fu femeia asta atît de curățică?

Fata însă îl prinse de braț și-l răsuci spre partea dimpotrivă.

— Vezi să nu ți se tulbure vederile tot uitîndu-te într-acolo. Aceea nu-i de nasul tău. Trude, Zîna Ploilor, a fost!

Andrees rîse.

— Ei, Maren, răspunse el, c-ai izbutit s-o trezești, am băgat eu de seamă de-aici. Așa

ploaie zic și eu că n-am mai simțit de cînd mă știu și de cînd sînt n-am pomenit să înverzească totul, așa, văzînd cu ochii! Dar acuma, haide, să mergem acasă, iar taică-tău va trebui să-și țină cuvîntul dat!

De vale, lîngă dîmbul cu sălcii, găsiră luntrea și se suiră în ea. Toată cîmpia, cît era de largă, fusese cuprinsă de ape, iar văzduhul se însufleți se cu o sumedenie de păsări; zveltele rîndunele de apă săgetau deasupră-le, țipînd, și-apoi, la răstimpuri, își muiau în valuri vîrfurile aripilor, iar pescărușul argintiu înota falnic pe lîngă luntrea lor, ce înainta cu iuțeală. Pe insulițele verzi pe lîngă care treceau, ici și colo văzură cocoșeii de baltă, guleraț i cu galben, întrecîndu-se în luptele lor jucăușe.

Pluteau astfel, lunecînd grabnic. Ploaia tot mai cădea, blînd și statornic. Dar iată că apa începu să se îngusteze și în curînd nu mai fu decît o gîrlă mijlocie.

De o bună bucată de vreme, Andrees, cu mîna streașină la ochi, privea în depărtare.

—Ia te uită, Maren, strigă deodată, oare aceea nu-i țarina mea cu secară?

— Firește, Andrees! Și a înverzit de-o minune! Nu vezi că plutim acum pe gîrla satului nostru?

—Așa e, Maren, dar acolo oare ce-i? Peste tot pămîntul acela s-au revărsat apele!

—Ah, doamne! exclamă Maren. Păi acolo sînt fînețele lui tata. Privește la mîndrețea de snopi, cum plutesc în voia apelor!

Andrees strînse mîna fetei.

—Lasă, Maren! Gîndesc că nu-i prea scump plătit; ogoarele mele vor da rod cu atît mai îmbelșugat!

Lîngă teiul cel mare al satului, luntrea opri. Păși pe mal și peste puțin timp coborîră ulița ținîndu-se de mînă. Iar din toate părțile, oamenii îi întîmpinau cu semne prietenoase; vezi bine că în lipsa lor maica Stine mai stătuse de vorbă cu cîte cineva.

—Plouă! strigau copiii alergînd de-a curmezișul drumului, sub bătaia stropilor. Plouă! zise cumătrul primar, care privea

zîmbitor pe fereastră și le strînse mîna cu putere amîndurora.

—Da, da, plouă! îngîna și Wiesenbauer, care iarăși sta lîngă intrarea curții sale arătoase, cu luleaua de spumă de mare în gură. Iar tu, Maren, m-ai mințit strașnic azi-dimineață. Da' hai și intrați amîndoi! Orișicît, Andrees e, cum spune și cumătrul primar, un flăcău vrednic. Anul ăsta dobîndește și o recoltă bună, și, de-o fi cumva să plouă iar trei ani la rînd, nu-i o treabă proastă, la urma urmei, să se unească ogoarele din deal cu cele din luncă! Așa că treceți și pe la mama Stine, și-acolo om rîndui îndată totul!

.....

De-atunci trecuseră mai multe săptămîni. De mult contenise ploaia — și ultimele care, încărcate cu rod și împodobite cu flori și panglici, intraseră în șoproane—cînd, pe cea mai frumoasă vreme însorită, un alai mare de nuntă se îndrepta către ulița mare a satului. Mirele și mireasa erau Andrees și Maren. Îndărătul lor pășeau, mînă în mînă, mama Stine și Wiesenbauer. Cînd se apropiară de

poarta casei lor viitoare, un norișor alb prinse deodată a pluti deasupră-le, pe bolta albastră a cerului, și cîțiva stropi ușurei de ploaie picară pe buchetul miresei.

—Asta înseamnă noroc! strigară oamenii care stăteau prin preajmă.

—Asta e Zîna Ploilor, șoptiră mirele și mireasa strîngîndu-și mîinile.

CUPRINS

Casa lui Bulemann 5

Micuțul Hăwelmann..... 49

Trude, Zîna Ploilor 60

Lector : IOANA RICUS
Tehnoredactor : ELENA GĂRĂJĂU

Apărut 1971. Comanda nr. 180. Coli de tipar 3,75.

Tiparul executat sub comanda nr. 10 337 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piața Scînteii nr. 1, București,
Republica Socialistă România

Lei 3,25